Cyan Magenta Yellow Black

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 24 (3274)

СУБОТА 7 лютого 2004 року

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Нам би порозумітися у рідному домі



Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Ранкове засідання 6 лютого

Після оголошення депутатських запитів і заяв парламент заслухав інформацію Бориса Олійника, голови постійної делегації Верховної Ради України в Парламентській асамблеї Ради Європи на січневій сесії 2004 року. Зокрема, він зазначив: на сесії ПАРЄ українські парламентарії намагалися переконати європарламентаріїв, що питання про конституційну кризу в Україні внесено до порядку денного сесії ПАРЄ поквапно, бо ще не вичерпано всі резерви до внутрішнього порозуміння.

(Закінчення на 2-й стор.).

ПОДРОБИЦІ

Теракт у Московському метро

Учора Москва пережила ще один шок. О 8.45 у столичному метрополітені пролунав вибух. Внаслідок теракту щонайменше 40 осіб загинуло, понад 100 одержали поранення різного ступеня тяжкості. Потерпілим біля станцій метро «Автозаводська» і «Павелецька» надавали допомогу 60 бригад швидкої медичної допомоги. На момент, коли матеріал готували до друку, до міських лікарень і в інститут Скліфосовського було доставлено 98 осіб.



Фото Рейтер.

На адресу російського керівництва надходять співчуття. Телеграму-співчуття надіслав своєму російському колезі і Президент України Леонід Кучма. «Жорстокість і цинізм цього кривавого злочину викликають обурення в серці кожного громадянина України», йдеться в ній.

(Закінчення на 2-й стор.).

Я ВАМ ПИШУ

Скінчимо, як динозаври

Маю тридцять вісім років трудового стажу, працювала вчителькою. Нібито й зарплата перед виходом на пенсію була непогана. Та після перерахування доточили «аж» шість гривень. Як жити? Все так дорого коштує: газ, вода, світло, вугілля, а ще ж якісь галоші купити треба, одежину, не кажучи про їжу...

С. ЛИТВИНЕНКО.

с. Горностаївка Херсонської обл.

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

«Наталка»

Автор невідомий.

Полтавщина, кінець XIX—початок XX ст.

Мальоване дерево.

Державний музей народної архітектури та побуту України (Київ).



РАЙСЬКІ ЖАЙВОРОНКИ

Сьогодні в Національній опері — ювілейний вечір актриси Раїси Недашківської. Вона з'явиться в ролі Мавки двічі: у фільмі «Лісова пісня», де грала ще школяркою, і в моновиставі, створеній недавно (на знімку). Між цими двома ролями — сорок літ.

Це буде особливий вечір. Кожен гість отримає «жайворонка», всередині якого — записка на щастя. Цей звичай Недашківська перейняла в кіноактриси Марії Капніст. «Жайворонків» печуть у кафе Планетарію (де в Недашківської «Театр під зоряним небом»). Пташок буде півтори тисячі, на всіх гостей! Бо звідусіль злетиться славне кінопокоління: Микола Бурляєв, Ірина Шевчук, Аристарх Ліванов, Юрій Назаров, Людмила Мальцева з Москви, Михайло Голубович з Луганська. Обіцяли бути Чурсіна й Джигарханян, Калина Ватаманюк з Гуцульщини, Анатолій Шевченко з Одеси, Василь Жданкін з Тернополя, родичі й земляки з Малинщини.

Прийде й ще один чоловік, якого Раїса Недашківська ніколи не бачила. Та про такого гостя мріє кожен артист. Сорок літ тому, після фільму «Лісова пісня», він закохався в актрису, а зізнався в цьому лиш недавно, в листі й у віршах...

(Закінчення на 4-й стор.).



Коротко про важливе

Учора

■ У Лівадійському палаці (Ялта) відкрито нову меморіальну кімнату Черчілля.

Сьогодні

■ У столичному Будинку вчених відбудеться концерт «Швейцарія—Україна: сучасні музичні паралелі».

Завтра

■ Київська асоціація ветеранів-підводників вшанує пам'ять моряків, загиблих 100 років тому в російсько-японській війні. Акція відбудеться у Круподеринцях (Вінниччина), на батьківщині капітана Різнича, одного із засновників підводного флоту.

БЛІЦОПИТУВАННЯ — ВІННИЦЯ

Як ви ставитеся до реконструкції головної вулиці міста?

Микола Л., держслужбовець:

— Обіцяні урядом кошти місто вже давно могло б отримати, якби чиновники не дрімали.

Тетяна Д., пенсіонерка:

— На одній з ділянок вулиці Соборної під землею — катакомби. Я живу поруч, тож хвилююся, щоб не було обвалу.

Валерій Б., економіст:

— Передбачених коштів аж ніяк не вистачить для здійснення запланованого обсягу робіт. Звідки влада братиме решту?

Записав Віктор СКРИПНИК.

У НОМЕР

Свято весни в посольстві

У Посольстві Китайської Народної Республіки в Україні з нагоди свята Весни та свята Ліхтарів Надзвичайний та Повноважний Посол Яо Пейшен з дружиною приймали столичних журналістів.

Свято Весни — це початок нового року за китайським місячним календарем. На п'ятнадцятий день першого місяця китайці відзначають свято Ліхтарів — одне з головних.

Посол КНР висловив задоволення партнерськими відносинами між нашими країнами в галузях політики, економіки та культури і побажав народам процвітання в рік Мавпи, **повідомляє наш кореспондент.**

Прокататися напрокат

Нову послугу — прокат автомобілів — пропонує городянам миколаївська компанія «Автотехсервіс». Якщо вам 21 рік і ви вже маєте права на керування автомобілем, надайте паспорт і ідентифікаційний код і можете одержати румунську «Дачію» терміном від доби до одного року. Вартість прокату до тижня включно — 80 гривень на добу, а на місяць — 1600. До того ж за ту саму ціну клієнт може найняти автомобіль з водієм. Машини застраховані й від викрадення, **повідомляє наш власний кореспондент Олена ІВАШКО.**

Народився в липні — житимеш 100 років?

Днями Палагеї Куць із села Бірки Любомльського району, що на Волині, виповнилося сто років. Палагея Степанівна стала одинадцятою мешканкою району, яка подолала віковий рубіж. Найбільше старожилів у селі Скрипиці цього району, де аж троє жінок вже відзначили своє століття.

Як повідомили в головному управлінні праці та соціального захисту населення облдержадміністрації, на Волині проживає 87 громадян, яким виповнилося сто і більше років, серед них лише десять чоловіків. Найстарша мешканка краю — Домна Лаврентіївна Туревич із села Черськ Маневицького району, якій торішнього вересня виповнилося 115. До речі, Маневицький район ділить разом з Любомльським першість за числом старожилів. Як і в Любомльському, всі вони жінки. Серед чоловіків найбільше літ — 105 — має Володимир Йосипович Новосад із селища Цумань Ківерцівськоого району.

Цікаво, що кожен третій старожил народився в липні, а кількість їх в області впродовж багатьох років залишається сталою — 87—89 осіб. Одні з них відходять у невідомий світ, інші долають цей серйозний життєвий рубіж. А 32 волинян сьогодні можуть сказати, що народилися ще в XIX столітті. Безперечно, вони гордість поліського краю і заслуговують нашої особливої уваги, **повідомляє наш власний кореспондент Микола ЯКИМЕНКО.**

Вантажте бітум брикетами

На Лисичанському нафтопереробному заводі триває будівництво бітумної установки. Завершити її комплектацію матеріалами та устаткуванням планують уже в березні. Після того, як установку буде запущено, на підприємстві мають намір створити фасувальну дільницю для брикетування бітуму. Така форма постачання зручна для дрібних споживачів. Введення в експлуатацію намічено на літо поточного року, **повідомляє наш власний кореспондент Алла АНТИПОВА.**

Пам'ятний знак до ювілейної дати

Одеський міський голова Руслан Боделан підписав розпорядження про заснування пам'ятного знака до 60-річчя з дня звільнення міста від фашистських загарбників. З нагоди ювілейної дати цю відзнаку отримають ветерани, які брали участь в обороні міста в 1941 році та у його звільненні, вели підпільну боротьбу в період німецько-румунської окупації, а також активні учасники післявоєнної відбудови та розвитку Одеси, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

СЬОГОДНІ ЧИТАЙТЕ:

Ціни на проїзд у транспорті в Києві зростуть у півтора—два рази

ПОЛІТИКА

Берлін усе ще зацікавлений у створенні ГТК

ТЕМА ДНЯ

Німеччина, як і раніше, зацікавлена в тому, щоб стратегічні й політичні інтереси усіх трьох сторін, які були підтверджені у Петербурзькій заяві два роки тому, привели, зрештою, до створення газотранспортного консорціуму (ГТК). Про це заявив Посол ФРН в Україні Дітмар Штюдеманн в інтерв'ю журналістам після зустрічі з Головою Верховної Ради України Володимиром Литвином.

І хоча головною темою зустрічі було перенесення візиту глави українського парламенту до цієї країни (прийнято рішення, що візит обов'язково відбудеться. Дату буде узгоджено додатково), співрозмовники не могли обійти увагою тему ГТК. Реалізація підписаної в липні 2002 року тристоронньої заяви українського, російського президентів та федерального канцлера Німеччини щодо створення тристороннього консорціуму з управління та модернізації газотранспортної системи України досі залишається «проблемним питанням». Як повідомлялося раніше, Леонід Кучма заявив, що тристороннє засідання з ГТК відбудеться на початку лютого. За словами Дітмара Штюдеманна, ці слова українського Президента потрапили в благодатний грунт. «Тепер треба зачекати, доки сторони, які безпосередньо братимуть участь у створенні консорціуму, а саме — експерти та підприємства, зберуться і вирішать питання», — зауважив він.

Як повідомив прес-секретар Голови ВР Ігор Сторожук, було домовлено про те, що наступного тижня відбудеться зустріч Володимира Литвина з послами країн — членів Євросоюзу. Посол Німеччини передав відповідне прохання Голові ВР.

Під час зустрічі Володимир Литвин та Дітмар Штюдеманн обговорили також ситуацію, що склалася в парламенті, і процес внесення змін до Конституції. Голова ВР зазначив, що керівництво фракцій та парламенту узгодило проблемні питання, хоча «тема ще не закрита». За його словами, сьогодні Верховна Рада ритмічно працює над законопроектами, а також над міжфракційною угодою, яка дасть змогу пом'якшити політичне напруження за рахунок послідовного вирішення низки важливих питань — зокрема, щодо виборів на пропорційних засадах. «У парламенті немає переможців та переможених», — наголосив Володимир Литвин. Спроби силою вирішити свої питання не були успішними, а контрпродуктивні дії, передусім опозиції, певною мірою активізували процес внесення змін до Конституції з боку їх політичних опонентів, — сказав він. Голова ВР зауважив, що 304 голоси, віддані 3 лютого на голосуванні, — найкраще підтвердження і такому висновку стосовно ситуації у ВР, і необхідності саме таких змін в Основному Законі. Ускладнення останніх тижнів, які є виявом боротьби за владу, зіткнення інтересів різних політичних сил, на думку глави парламенту, — доказ важливості урівноваження повноважень усіх трьох гілок влади.



Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Коментуючи на прохання журналістів політичну ситуацію в Україні, Дітмар Штюдеманн зазначив: «Сподіваюся, Україні вдасться так оформити свою політичну систему, як це найбільше відповідає її інтересам. З огляду на те, що Україна прагне бути демократичною державою».

Ганна ЛУКАНСЬКА.

ПОДРОБИЦІ

Теракт у Московському метро

(Початок на 1-й стор.).

У МВС Росії припускають, що нинішній інцидент є ланкою цілої серії терактів, що сталися в Росії за останній рік. Вибуховий пристрій було закладено у другому вагоні поїзда, що їхав від станції метро «Автозаводська» в бік «Павелецької». За іншою версією — його підірвала шахидка-смертниця. Внаслідок вибуху виникла потужна пожежа, яка значно ускладнила рятувальні роботи.

На місці події знайдено безліч фрагментів людських тіл, отож визначити точну кількість загиблих, а тим паче — ідентифікувати їх — поки що неможливо.

Тим часом правоохоронні органи визначили підозрюваних — чоловіка 30—35 років і двох жінок 20—25 років «кавказької зовнішності», що його супроводжували. Чоловік незадовго до вибуху підійшов до однієї із чергових по станції «Автозаводська» і заявив: «Буде вам свято», нецензурно вилаявшись. У надії прояснити подробиці слідчі ФСБ вилучили записи камер спостереження Московського метро.

Через інцидент рух метрополітену Замоскворецькою лінією було частково паралізовано в обидва боки. Район станції «Павелецька» на поверхні оточено міліцією, рух транспорту в районі станції «Автозаводська» також було перекрито, через що утворилися величезні автомобільні пробки на Садовому кільці, у центрі міста.

Рятувальникам і технічній службі метро вдалося витягти ушкоджені вагони з тунелю і відбуксирувати їх на запасний шлях. На місці вибуху залишилися уламки вагона і багато фрагментів людських тіл.



Фото РЕЙТЕР.

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Нам би порозумітися у рідному домі

Ранкове засідання 6 лютого

(Початок на 1-й стор.).

Однак пропозиції деяких народних депутатів України відкласти розгляд цього питання ПАРЄ відхилила, а із поданих українськими парламентаріями 30 поправок до проекту резолюції ПАРЄ врахувала тільки 10. Тобто проект резолюції ПАРЄ не зазнав істотних змін. У ньому, як відомо, Парламентська асамблея Ради Європи визнає процес внесення змін до Конституції України таким, що суперечить зобов'язанням нашої держави перед Радою Європи та загрожує призупинити членство України в Раді Європи в разі подальшого «проштовхування» політичної реформи та проведення нечесних і непрозорих президентських виборів. За словами Бориса Олійника, Рада Європи діє стосовно України «упереджено і якось особливо» в інтересах опозиції. Наприкінці свого виступу Борис Олійник висловився в образно-політичному стилі. Він, зокрема, сказав: дії і парламентської більшості, яка голосувала руками, і опозиції, яка трощила мікрофони в сесійній залі 24 грудня під час попереднього схвалення змін до Конституції України, засвідчили, що «вся ідейна косметика ледь-ледь прикриває всього-навсього боротьбу за владу, та таку вже гучну, що й у Європі почули». «Нам би розібратися у своєму домі», — закликав голова постійної делегації Верховної Ради України у ПАРЄ.

Сергій Головатий (фракція БЮТ) почав вимагати від керівництва парламенту роздати всім депутатам текст резолюції ПАРЄ. Глава парламенту Володимир Литвин повідомив: коли Верховна Рада офіційно отримає цей документ, його буде надіслано всім фракціям та групам ВР для кожного народного обранця.

А на початку пленарного засідання Голова Верховної Ради Володимир Литвин повідомив про входження до депутатської групи «Демократичні ініціативи» народного депутата України Олександра Карпова, котрий досі був позафракційним.

Юліана ШЕВЧУК.

Спіткнулися на прожитковому мінімумі

Вечірнє засідання 5 лютого

Найбільше дебатів було під час ухвалення проекту закону «Про внесення змін до деяких законів з питань оподаткування у зв'язку з прийняттям Закону України «Про Державний бюджет України на 2004 рік».

Перший місяць роботи засвідчив, що головний фінансовий документ країни має чимало недоліків. Тому пропонований законопроект, прийнятий у першому читанні ще в жовтні 2003 року, називали малим податковим кодексом країни або кисневою подушкою для держбюджету-2004. Ним пропонувалося внести зміни до більшості законів з оподаткування з метою створення бази для надходження доходів бюджету-2004. Зокрема, це стосувалося законів «Про податок на додану вартість», «Про оподаткування прибутку підприємств», «Про податок з доходів фізичних осіб», «Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі товари (продукцію)» тощо. Пропонується, зокрема, ставку податку на додану вартість з 1 січня 2004 року до 1 січня 2005 року встановити з розмірі 20 відсотків, з 2005 року по 2006-й — 17 відсотків, а з 1 січня 2006 року — 15 відсотків. Звільняються від сплати ПДВ деякі ліки та вироби медичного призначення за переліком, складеним Кабміном, видання книжок державною мовою тощо. Запроваджується оподаткування податком на додану вартість операції з першої поставки житла, збільшуються ставки акцизного збору на деякі товари, передусім на бензин та моторні суміші. Запроваджується ціла низка інших податкових змін, зокрема, у сільському господарстві та переробній промисловості.

Ухваливши цей законопроект — 296 голосів, народні депутати виправили попередні помилки, яких припустилися під час прийняття держбюджету-2004.

Народні депутати погодилися з побажанням Президента і скасували закони «Про управління об'єктами державної власності» та «Про проведення передвиборних теледебатів під час виборчих кампаній по виборах Президента України та виборах народних депутатів», які потребують нового осмислення.

Продуктивна робота сесії загальмувалася, коли головуючий поставив на голосування проект закону про затвердження прожиткового мінімуму на 2004 рік у розмірі 358 грн. 49 коп. Лідер фракції КПУ Петро Симоненко піддав законопроект нищівній критиці. Його підтримали народні депутати: Андрій Шкіль — фракція БЮТ, Станіслав Ніколаєнко — СПУ, В'ячеслав Кириленко — «Наша Україна», доводячи, що розмір мінімального прожиткового мінімуму не відповідає елементарним реаліям сьогодення.

У відповідь голова Комітету з питань соціальної політики та праці Василь Хара назвав позицію лицемірною. Бо вони ніби захищають громадян, але, відхиляючи законопроект, тим самим позбавляють соціальних виплат населення. Законопроект набрав 201 голос і його було відхилено.

Анатолій КАРАСЬ.

ОФІЦІЙНО

Заява фракції «Наша Україна»

Дорогі співвітчизники!

Ми стали свідками того, як під тиском позиції абсолютної більшості громадян України, громадської думки та міжнародної спільноти, активних дій опозиції влада була змушена відступити в найбільш принциповому пункті затіяної нею конституційної реформи, що стосується ключової цінності чинної Конституції — права народу обирати собі владу. Нас радує і той факт, що з'явився шанс зберегти і основу формування незалежної судової влади — безстрокове обрання суддів.

Але це ще зовсім не означає, що так воно і буде. Ми розуміємо, що це ще не перемога, а лише крок до неї. Бо ця влада буде діяти нахабно й цинічно. Бо для неї головне — зберегти себе, вкрадені у громадян України кошти, пенсії і заробітні плати. Свідченням цього є спосіб, яким робилися спроби приймати зміни до Конституції та вносити правки до законопроекту, що не відповідають нормам Конституції, Регламенту Верховної Ради, європейським цінностям демократії та парламентаризму. Нелегітимний характер голосування змін до Конституції, визнаний ПАРЄ, відзначений у заяві Європейського союзу, яка підтримана всіма європейськими країнами.

Фракція «Наша Україна» заявляє про те, що ми ніколи не погодимося з фактами, коли голосування у Верховній Раді України відбувається без обговорення законопроекту, без ознайомлення депутатів із змістом пропонованих змін, без врахування позицій політичних сил і з голосування підняттям рук, без спроб навіть підрахувати їх кількість. Ми не можемо миритися з фактами, коли Конституційний Суд України перетворився на філіал адміністрації Президента.

Фракція «Наша Україна» заявляє: ми відстоюємо і будемо відстоювати позицію, яку заявляли під час політичних дискусій у Верховній Раді. Має відбутися обговорення всіх законопроектів із змін до Конституції і вони мають бути проголосовані відповідно до вимог Конституції та Регламенту Верховної Ради України з вилученням із законопроектів норм, що обмежують права і свободи громадян. Ми заявляли і заявляємо про свою готовність підтримати політичну реформу. Але ми не можемо погодитися на псевдореформу, що здійснюється незаконним шляхом, реформу, істинною метою якої є збереження наявної системи влади.

Фракція і надалі робитиме все, щоб не допустити віддалення Української держави від стандартів демократії, а громадян України від європейських стандартів добробуту.

Віктор ЮЩЕНКО,
голова фракції «Наша Україна».

Колектив редакції газети «Голос України» висловлює щире співчуття завідувачці відділу кадрів Наталі Сусловій у зв'язку з тяжкою втратою — смертю матері
Шелюг Олени Олександрівни.

АКТУАЛЬНО

Досвід залучення інвестицій



Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

В Українській академії зовнішньої торгівлі оглядову лекцію прочитав представник Міністерства торгівлі США Андрій Бігун. Гість із Вашингтона розповів про досвід Америки в залученні інвестицій, а також про діяльність мережі торгових представництв США у світі. В Америці, зазначив пан Бігун, інвестиціями займається окреме агентство, а в штатах — губернатори. Цей досвід особливо зацікавив ректора Української академії зовнішньої торгівлі Олександра Покрещука. Він упевнений, що й у нас залучати інвесторів могли би місцеві владні структури.

Андрій Бігун у 1995—1999 роках працював комерційним аташе посольства США в Києві, тож відчувалося, що розмову вів із розумінням української ситуації. В Україну американський фахівець приїхав на запрошення відомого історика Ореста Субтельного. У вересні він планує прочитати повний курс лекцій в академії зовнішньої торгівлі. Має намір побувати з ними і в регіонах.

Ірина БУЛАНЕНКО.

На знімку: ректор Української академії зовнішньої торгівлі Олександр Покрещук **(праворуч)**, гість із Вашингтон Андрій Бігун.

ЗМІ змагатимуться

На виконання Постанови Верховної Ради України «Про порядок висвітлення роботи п'ятої сесії Верховної Ради України четвертого скликання» під головуванням заступника Голови ВР Олександра Зінченка відбулося засідання робочої групи з підготовки проведення серед засобів масової інформації конкурсу на право висвітлення діяльності парламенту.

На засіданні було схвалено пропозиції щодо створення інформаційної конкурсної комісії і її складу (до якого мають увійти представники депутатських фракцій і груп та працівники апарату Верховної Ради) й умов проведення конкурсу.

Було вирішено, що до участі в конкурсі на виготовлення інформаційних, аналітичних та дискусійних програм з висвітлення діяльності Верховної Ради України буде запрошено телерадіоорганізації, а також інформаційні агентства та інтернет-проекти.

Уже нині зацікавлені державні й недержавні засоби інформації можуть надсилати до Комітету з питань свободи слова та інформації попередні заявки на участь у конкурсі, а також свої пропозиції щодо умов його проведення та формату висвітлення діяльності Верховної Ради. Пропозиції може бути враховано при остаточному затвердженні умов конкурсу, яке має відбутися 19 лютого.

За повідомленням інформаційного управління Верховної Ради.

СПОРТ

Готуються клуби і збірна

Футбол. І повторний матч молодіжних збірних Греції та України завершився перемогою нашої команди — 2:1. **Голи:** Рожок, 7, Воробей, 72. Господарі «розмочили» рахунок з пенальті, 90+3. **Україна:** Ширяєв (П'ятов, 46), Іщенко (Прошин, 83), Ханас, Чеберячко, Пучков, Рожок (Алієв, 71), Ярмаш, Оберемко, Голайдо (Ситник, 19, Несин, 79), Воробей, Мілевський.

«Шахтар» продовжує підготовку в Іспанії. У контрольній зустрічі з авторитетним австрійським «Зальцбургом» донеччани добилися успіху — 2:1. Жуліано, 18 — Брандау, 20, 75, з пенальті. **Склад нашого клубу:** Шутков, Гай, Глевецкас, Пажин, Флоря, Левандовський (Тимощук, 46), Пуканич, Зубов, Закарлюка, Калачев (Срна, 71), Брандау.

Київське «Динамо» також проводить збір в Іспанії. Позавчора наш чемпіон помірявся силами з двома представниками четвертої іспанської ліги. Спочатку динамівці обіграли «Гандію» — 4:1. **Голи:** Рауль Санчес, 30 — Пеєв, 3, Онищенко, 37, 82, Белькевич, 64. **«Динамо»:** Рева, Головко, Саблич, Алессандро, Дмитрулін, Пеєв, Онищенко, Чернат, Белькевич, Корниленко (Бідненко, 46), Мелащенко.

Потім кияни виграли в «Олівії». 5:3. **Голи:** Гіоане, 27, 64, Верпаковскіс, 79, 89, Шацьких (86). Господарі забивали на 45-й, 66-й (з пенальті) і 73-й хвилинах. **«Динамо»:** Шовковський, Гавранчич, Амісулашвілі, Гусєв, Огненович (Корниленко, 78), Чеснаускіс, Леко (Бідненко, 85), Гіоане, Рінкон, Верпаковскіс, Шацьких.

Про престиж подбали

Баскетбол. Євроліга ФІБА. Маріупольський «Азовмаш», який ще раніше виборов путівку до наступного раунду і в останній зустрічі не беріг сили, думав про престиж. Чемпіон України переміг у гостях французький «Ле Гавр» — 77:65. УНІКС (Росія) — 23 очки, «Азовмаш» (Україна) — 19, «Телеком» (Туреччина), «Остенде» (Бельгія), «Широкі» (Боснія) — по 18, «Ле Гавр» (Франція) — 16, «Аліта» (Литва) — 14.

Місця фіналів названо

Ньон (Швейцарія). Визначено стадіони, на яких відбудуться фінальні поєдинки єврокубкових турнірів наступного року. Вирішальний матч Ліги чемпіонів-2005 буде зіграно у Стамбулі на стадіоні «Ататюрк», фінал Кубка УЄФА — в Лісабоні на «Жозе Альваладе». Таке рішення ухвалили на засіданні виконкому УЄФА.

Вікторія і Василь Сірики:
Ми знаємо, як народжувати геніїв

МРІЙНИКИ

З дороги, що веде зі Стрибожа на Підлісне, розгледів удалині під ліском невеликий будиночок з круглою стріхою. З димаря курилося. Сумнівів не залишалося: це саме тут оселилися художники Сірики — Василь та Вікторія. Разом із двома синами покинули вони оселю в Житомирі, щоб жити не так, як інші. Бреду по глибокому снігу, поки дорогу не загороджує щеня. Гавкає і шкірить зуби, ладне вчепитися в ногу, так люто, що доводиться чекати, поки не з'явиться голий по пояс господар. Після цього цуцик втрачає будь-який інтерес до несподіваного гостя.

Ми сидимо в тій критій очеретом споруді з кривих жердин, яка нагадує помешкання деяких племен в Африці чи Полінезії, що невідь-чому опинилося серед наших снігів. Розпитую господарів, що спонукало їх втекти від цивілізації і жити за сонячним годинником.

(Закінчення на 5-й стор.).


Фото Олексія КАВУНА.

Парад п'яти Фемід

Від 22 до 29 січня відбулося п'ять судів у різних інстанціях, які розглядали спір між новим і попереднім господарями Львівського центрального універмагу (нині «Магнус»). Усі судові рішення — різні, хоча стосуються одного конфлікту.

Польський інвестор Єжи Конік, який позбувся керівного крісла, називає такий стан речей бандитизмом. А український підприємець Юрій Кавецький заявив, що насправді інвестицій не було. Гроші на реконструкцію універмагу — 1 млн 350 тис. грн. — позичено в українському банку.

Судові рішення, що суперечать одне одному, дали підстави голові Львівської облдержадміністрації Олександрові Сендезі засумніватись у цнотливості Феміди, а ще — зазирнути в історію приватизації цього торгового підприємства. На прес-конференції він поінформував про те, що майже 10 років тому відбулася паперова приватизація універмагу, від якої до бюджету не надійшло жодної копійки.

Нині майже 30 відсотків підприємств торгівлі і 27 відсотків закладів громадського харчування в області працюють збитково. Влада надалі не миритиметься з таким станом речей і має намір грунтовно аналізувати приватизаційні процеси. Львівщина посідає друге місце в Україні за кількістю підприємницьких структур, які забезпечують 20 відсотків надходжень до бюджету. Голова облдержадміністрації заявив, що особисто бере під патронат цю сферу діяльності, а також питання повної виплати заборгованої зарплати. Скандал довкола «Магнуса» відіграв тут роль детонатора.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

ФАКТ І КОМЕНТАР

Міст через море

Першу партію українських конструкцій та матеріалів для будівництва поромного комплексу на турецькому березі доставив з Іллічівська до Дериндже пором «Герої Шипки» акціонерної судноплавної компанії «Укрферрі». Уже в травні турецька компанія «Bati vagon» за участю наших фахівців має намір здати поромний міст і під'їзні залізничні колії в експлуатацію.

— Перший рейс з Іллічівська до Дериндже ми здійснили в травні 2001 року, — розповів президент «Укрферрі» Олександр Курлянд. — Відтоді річний вантажообіг зріс більш як у шість разів і досяг 172 тисяч тонн. З огляду на перспективи товарообігу, компанія вводить у розклад четвертий рейс. Окрім того, нині знижено тарифи на перевезення з України до Туреччини, а спільно з «Укрзалізницею» погоджено наскрізний тариф і для вантажів з країн Балтії. Це робить транспортний коридор Балтія—Іллічівськ—Дериндже особливо вигідним та зручним.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса—Іллічівськ.

Безпеку можна намалювати

ПОСТ ДАІ

Конкурсами в наш час нікого не здивувати. То найсильнішого шукають, то найрозумнішого, то з'ясовують, хто стане останнім героєм. Департамент ДАІ МВС України вирішив не відставати від життя і разом з національним радіо і телебаченням теж започаткував конкурс. Утім, ідеологія цієї акції докорінно інша. Головним її результатом буде не нагородження переможців, хоча правилами передбачено й це. Якщо під час літературного чи образотворчого конкурсу вдасться привернути увагу хоча б його учасників до проблеми безпеки дітей на дорозі і в певний спосіб змінити їх часто нерозважливе ставлення до правил дорожнього руху, навіть тоді можна буде вважати, що захід вдався.

А проблема, слід зазначити, доволі гостра. Торік у країні зареєстровано 4819 ДТП, під час яких поранено майже п'ять тисяч дітей. 351 дитина загинула. Кожна третя трагедія сталася через порушення юними пішоходами норм безпечної поведінки. Через власну необачність або непоінформованість загинуло 119 та поранено 1860 неповнолітніх. За інформацією ДАІ, найпоширенішими видами аварій є несподіваний вихід дітей на проїжджу частину та необачна їзда на велосипедах.

Окрім уже традиційних заходів — проведення рейдів, тижнів безпеки, спеціальних уроків тощо, — керівництво департаменту ДАІ вирішило використати і притаманний юному вікові політ фантазії. Для цього оголошено конкурси на кращий дитячий твір та малюнок, присвячені безпеці дорожнього руху, під загальною назвою «Безпека дорожнього руху — запорука життя».

Змагання проводять у трьох вікових категоріях. Із кращих малюнків буде створено спеціальну галерею, а оповідання пролунають у програмах Українського радіо. Нагородять переможців на початку квітня, до Дня Державтоінспекції.

Для **начальника департаменту ДАІ Сергія КАРАКАЯ *(на знімку)*** головною метою акції є можливість навчити якомога більше дітей аналізувати свою поведінку на дорозі, прогнозувати її наслідки. Саме ці навички допоможуть знизити рівень дитячого травматизму. А найважливішим для очолюваної ним служби він вважає скорочення кількості смертей на дорозі принаймні вдвічі.



Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Конкурс, за словами С. Каракая, — це перший крок до досягнення цієї мети. А в подальшому використовуватимуть й інші форми роботи з дітьми.

ФОТОФАКТ

Археологічні знахідки кам'яних знарядь праці первісної людини представлено на виставці «Стежинами кам'яних квітів» в етнографічному комплексі «Козацька залога» на острові Хортиця.

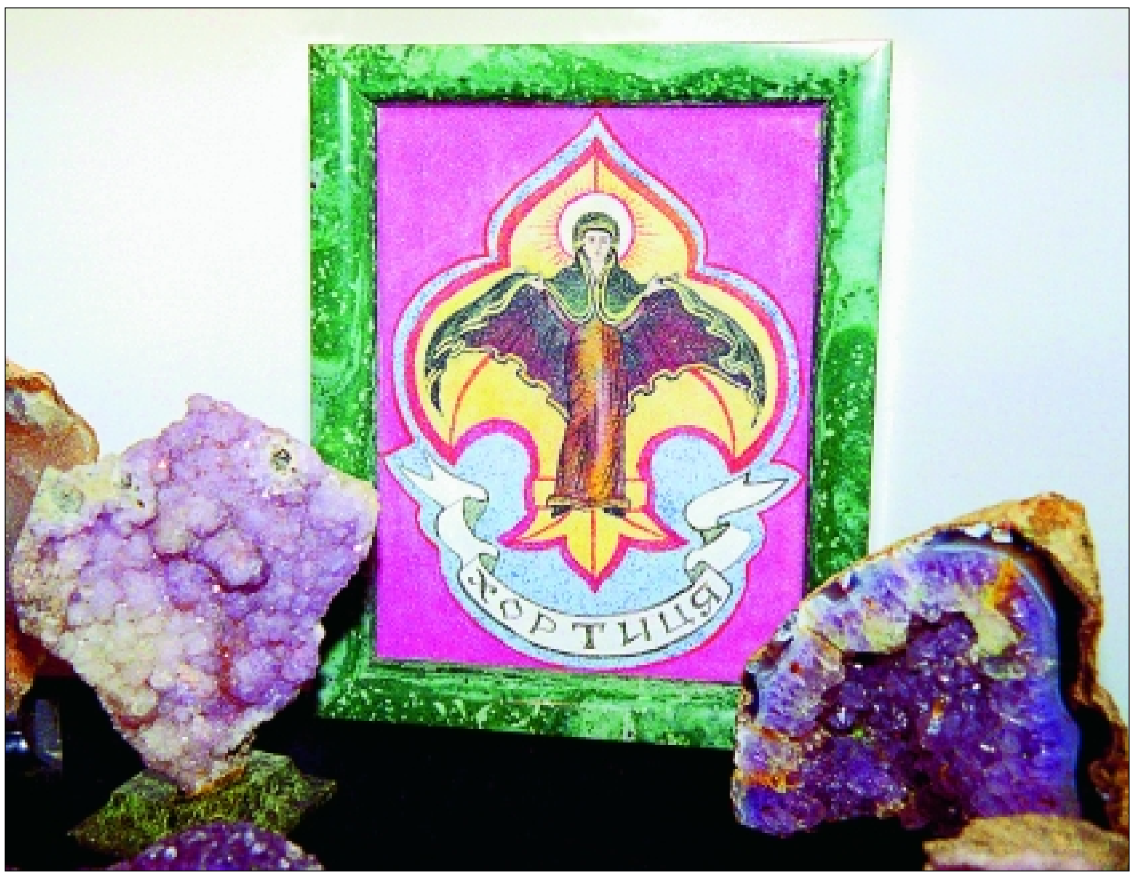


Фото Бориса ДВОРНОГО (Укрінформ).

ВІСТІ З КРИВОГО РОГУ

Ощадливий трамвай

Рухомий склад криворізького швидкісного трамвая поповнився вагоном, що дає змогу заощаджувати під час роботи майже 50 відсотків електроенергії. Його реконструкцію і переоснащення здійснили фахівці з чеської фірми «Квазар-плюс». Транспортна проблема в місті сьогодні стоїть особливо гостро. А завдяки колегам з Чехії нещодавно до Кривого Рогу прибув і трамвайний состав європейського стандарту. Щоправда, «беуший». На нові вагони в бюджеті міста коштів не передбачено.

Чужого не бери

Прокуратура Тернівського району міста порушила кримінальну справу за фактом розкрадання в державі великих коштів. Сума пішла через міський тубдиспансер №2.

— Головний бухгалтер і деякі посадові особи тубдиспансеру навмисно організовували залишки заробітної плати, приписували її «мертвим душам», а потім ділили гроші між собою, — заявив прокурор Тернівського району Микола Папарига. — У такий спосіб незаконно привласнено більш як 18 тисяч бюджетних гривень.

Олександр АНИЩЕНКО.

ТЕХНОКРАТІЯ

Чиї на Марсі яблуні цвістимуть?

Недаремно в минулому столітті фантасти і романтики прогнозували початок космічної експансії людства на початок третього тисячоріччя. Подолавши заповітний рубіж, людство якийсь час звикалося з думкою про настання «світлого завтра». Воно, втім, виявилося не таким світлим як очікувалося. Але так чи інакше, а згодом «найпродвинутіші» країни згадали про обіцянку залишити свої сліди на курних стежинах далеких світів, як співалося в одній дуже популярній пісні. Численні критики дорікають новим космічним романтикам, головним з яких став президент США, в передвиборному популізмові. Вони, критики, напевно, мають підстави для таких тверджень.

Але за розгорнутою полемікою, що має вочевидь політичний відтінок, основний зміст питання відійшов на другий план. Вдумайтеся, людство підійшло до рубежу практичного здійснення тисячолітньої мрії. Полеміка про політ людини на Марс чи про будівництво станції на Місяці має суто практичний характер, який стосується окремих, часом, щоправда, дуже істотних, та все-таки деталей. Ні в кого не викликає сумніву можливість втілення амбіційних планів, що виникли до того ж у наймогутнішої на планеті «нації колоністів».

«Ми побудуємо нові кораблі, щоб відкрити людині Всесвіт, твердо станемо на Місяці і приготуємося до подорожей в інші світи. — Людина прагне небес з тих само причин, що й раніше невідомих земель через океани. Ми вирішили вивчати космос, тому що це удосконалить наше життя і підніме національний дух. Потім ми продовжимо нашу подорож», — так дещо пишномовно означив мотиви подальшого розгортання американської космічної програми, що передбачатиме будівництво людських поселень на Місяці та пілотовані польоти до Марсу, Джордж Буш.

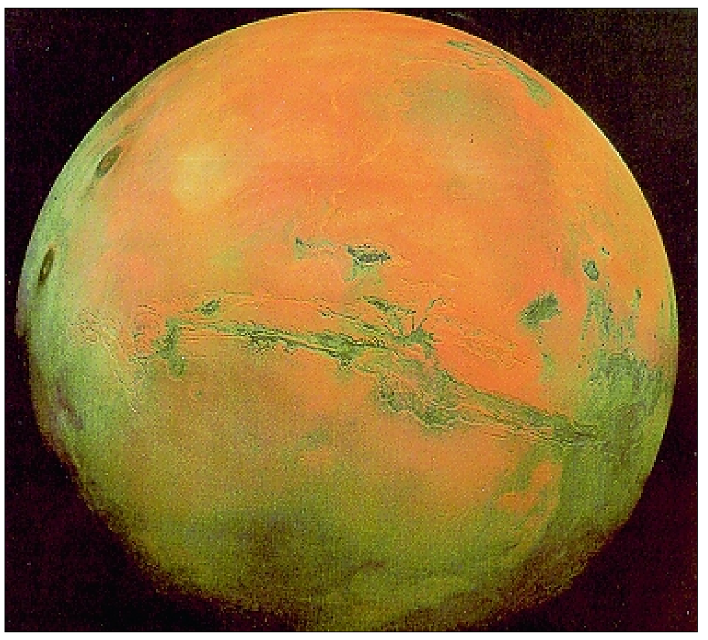
Американський президент стверджує, що постійна база на Місяці принесе користь земній науці і наблизить людство до космічних подорожей. Життя на Місяці дасть змогу астронавтам розвивати нові технології і використовувати її великі ресурси. Результати соціологічних опитувань свідчать, що майже половина американців позитивно ставляться до «повернення» на Місяць і польотів до Марса.

Загалом, штурм Червоної планети буде здійснено. До 2005 року планововано здійснити 10 безпілотних експедицій і потім розпочати підготовку першої пілотованої, котра очікується після 2011 року. За найвідомішим нині проектом, до Марса спочатку буде відправлено два кораблі з житловим, посадковим та злітним модулями. За вдалого польоту цих кораблів через 26 місяців посилається корабель з космонавтами. На орбіті Марса вони пересідають до модуля, що спускається, а потім, провівши на Марсі 500 днів, пересідають на свій «рідний» корабель і повертаються на Землю. Дуже вражаючі маневри на відстані 80 мільйонів кілометрів від Землі. Вартість такого польоту буде менша, ніж будівництво міжнародної станції. Житимуть шестеро перших поселенців у двох обладнаних приміщеннях, що нагадуватимуть за формою плоскі консервні банки. А 2015-го на Марсі висадяться перші російські космонавти. І поруч з мальовничими Столовими горами на чудовій Ацидалійській рівнині постане справжнє місто...

Зрозуміло, що Росія — споконвічний конкурент американців у освоєнні космосу, не могла залишитися осторонь від таких епохальних планів і майже одразу прийняла кинутий виклик. З'ясувалося, що росіянам є чим відповісти. Зокрема, віце-прем'єр РФ Борис Альошин заявив, що «наші амбіції щодо освоєння Марса або місячного простору сягають далеко». А провідний конструктор РКК «Енергія» Леонід Горшков розповів про розроблення попереднього проекту польоту до Марса національної космічної станції з російським екіпажем. Уже розроховано конструкцію цієї станції, її характеристики та «опрацьовано етапи самого польоту». «Росія здатна реалізувати цей дворічний політ без участі ще якихось країн у 2014—2015 роках», — відзначив Горшков. «На його здійснення, з урахуванням технічних напрацювань вітчизняної космонавтики, знадобиться майже 14 млрд. доларів» (американський проект на порядок дорожчий).

До того ж у Росії офіційно оголошено про початок у 2005 році експерименту з імітації польоту людини на Марс. Фахівці Інституту медико-біологічних проблем (ІМБП) уже розпочали підготовку до експерименту. Передбачається, що в ньому братимуть участь шестеро осіб, котрі протягом 500 днів безвихідно перебуватимуть у замкненому просторі наземного модуля космічної станції. На думку вчених, такий експеримент імітує низку умов польоту, що в майбутньому доведеться зробити людям, для освоєння Марса. Космонавти візьмуть із собою майже три тонни води і п'ять тонн їжі, а запаси технічної води і кисню регенеруватимуться з продуктів їхньої життєдіяльності.

Учасники експерименту проведуть спеціальні тренування з поводження в аварійних ситуаціях. У разі хвороби когось із членів екіпажу лікар — учасник експерименту має надати йому допомогу. Крім того, космонавтів підготують і до надзвичайних подій, що можуть статися під час цього тривалого польоту на Марс — переліт від Землі до Марса і назад забирає близько 1,5 року.



Зрозуміло, що обом учасникам марсіанських перегонів ще до старту треба буде розв'язати чимало проблем: і фінансових, і технічних, і медичних. А також у процесі здійснення амбіційних проектів, найімовірніше, буде об'єднано сили не лише фаворитів забігу, а й інших країн, що володіють космічними технологіями та науковим потенціалом. Процес освоєння космосу набагато складніший, ніж це може здаватися під час перегляду голівудських блокбастерів. Але так чи інакше, а початок експансії людства в космос покладено. Щоправда, воно (людство) ще має вирішити, чи йому потрібні нині «космічні колонії».

Артем ДМИТРЕНКО.

СУСПІЛЬСТВО

Райські жайворонки

КЛУБ ЗНАМЕНИСТОСТЕЙ

(Початок на 1-й стор.).

Ось цей лист мовою оригіналу:

«Здравствуйте, глубокоуважаемая Раиса Степановна!

Это письмо я должен был написать Вам еще тогда, когда Вы снялись в фильме «Лесная песня» в роли Мавки. А пишу только сейчас.

Но по порядку. Мне было 13 лет, когда я приехал на Украину, в Днепропетровск. Украинский язык стал для меня в школе, а позже в техникуме, настоящей обузой. С трудом отвечал на «тройки», а «двоек» было еще больше. Язык давался мне плохо, иногда доходило до полного его неприятия, до злости. Я уже просто ненавидел неподдающийся мне язык.

Но однажды случилось чудо. После армии я работал на «Южмаше». Как-то пошел смотреть фильм «Лесная песня». Вначале смотрел спокойно, тем более, что заметно лубочно выглядел загримированный Лукаш. Но Вы своей игрой, не говоря о Вашей красоте, совершенно захватили меня, завладели моим вниманием — я уже не замечал нескладности в гриме Лукаша, я вообще ничего не замечал, так как передо мной проходила одна из лучших драм о любви, о потере этой любви, о страшной цене за эту потерю, о позднем раскаянии.

Слезы душили меня, я боялся, что соседи заметят мое состояние, и сдерживался как мог. Ваше лицо, юное, удивительно красивое, обрамленное в полумраке светлячками, казалось мне святым. А последние слова Мавки: «Милый, играй, умоляю!», потрясли меня до предела. Не знаю, как я добрался домой, не знаю. Дома дал волю своему чувству и слезам. Ощущал себя Лукашом — словно не он, а я предал любовь прекрасной, необыкновенной девушки, и словно не ему, а мне дана страшная кара за предательство.

Раиса Степановна, Вы вошли своей Мавкой в мою жизнь навсегда. Спустя несколько дней после просмотра фильма, повторяя замечательные строки «Усни, усни...» — скрипели вербы в тишине. И сны слетались былые ко мне...», я подумал: как же должны звучать эти упоительные строки на украинском языке? Неужели хуже? И я взял в библиотеке «Лесную песню» и стал читать: «Я спала. Дихали так вільно груди. По білих снах рожевії гадки легенькі гаптували мережки...» И чудо продолжилось. Я стал воспринимать красоту поэзии языка, ранее отторгаемого мною.

В этом «повинны» Вы, Раиса Степановна, только Вы. И никто больше. Вы заставили меня полюбить Лесю Украинку, с ее хрупкой душой и великим талантом. Сердечное Вам спасибо!!! Я стал учиться украинскому языку. Я видел Вас потом в к/ф «Комиссар», смотрел ТВ-передачу с Вашим участием, где Вы рассказывали о себе, о безвременной потере мужа — и переживал вместе с Вами. И пролетающие годы, и чувство потери, и сострадание к Вам как женщине — все это оставило во мне неизгладимый след.

Сердечно благодарю Вас за то, что владею украинским языком, люблю его — и не по принуждению, а силой Вашего таланта актрисы.

Здесь, в Крыму (в Белогорске), я подружился с пресвитером баптистской церкви (...), он сказал мне, что тоже смотрел тогда фильм «Лесная песня» и, потрясенный, написал Вам письмо, на которое Вы ему ответили, сообщив, что еще учитесь в театральном училище (кажется, так). А я вот не осмелился написать. Ваша красота казалась мне недоступной. Очень надеюсь, что Вы получите это письмо.

Я человек технической специальности, но пишу стихи, рассказы — на русском языке. Недавно попробовал написать песенный текст на украинском, для кого-нибудь из композиторов, и высылаю его Вам (со страхом и трепетом). Получилось ли? Судить не мне. Уважаемая Раиса Степановна, сердечно желаю Вам хорошего здоровья и целую Ваши руки.

Чмыхалов Валентин Николаевич».

■ ■ ■

Автора цього листа Раїса Степанівна й запросила на свій ювілей. І його вірш запропонувала друзям-композиторам, але ті сказали: це не ювілейне, сумне! Утім, Недашківська читає того вірша аж ніяк не сумно:

А коли морозом обпечеться розум
І заступить грудень на біду —
Як свою єдину, я тебе не кину,
За тобою, Осінь, я піду...

До нашої редакції потрапила ще одна стаття. Вона призначалася для іншої газети, що нині не виходить. Та, мабуть, не всім текстам варто чекати сорок літ, щось мусить з'явитися вчасно, саме до цього вечора, коли ми побачимо на сцені двох Мавок Недашківської. Стаття якраз і присвячена цим двом ролям.

■

Дві Мавки

Йшла на моновиставу «Лісова пісня» (Київський державний музичний театр для дітей та юнацтва, режисер М. Мерзлікін), скажу відверто, з певним упередженням. Думала, які знайти слова, якщо буду розчарована. Адже пам'ятаю Раїсу Недашківську в ролі Мавки у «Лісовій пісні», знятій Віктором Іларіоновичем Івченком 1960 року. Вона була тоді сімнадцятилітньою, з величезними чорними очима на одухотвореному обличчі. Тендітна, гнучка, граційна — вчилася в хореографічній студії Палацу піонерів; Віктор Іларіонович якось побачив її «Індійський танець» і вибрав серед двадцяти претенденток на роль Мавки. І вона виправдала його сподівання: в такому весняному віці змогла передати складну гаму почуттів Лесиної героїні — від трепетного, цнотливого кохання до болісного усвідомлення зради, від образи до всепрощення.

Але коли це було! Скільки літ кануло в Лету, скільки довелося пережити, переболіти, перетерпіти!

Почала отак тріумфально — Мавкою, — засяяла зіркою першої величини, про неї заговорив увесь Союз, з'явилися статті, інтерв'ю, режисери з інших республік навперебій запрошували в свої фільми. А в Україні — ніби хто наврочив. Протягом тридцяти років (!) — з 1960-го по 1990-й — жодної великої ролі.

...1967 року режисер О. Аскольдов запросив її на роль Марії у фільмі «Комісар». Картину визнали антирадянською і на двадцять літ заборонили — не врятували й славні імена Р. Бикова, Н. Мордюкової, Недашківської. Та Раїса вміла рятуватися не славою, а роботою. Не було кіноролей — працювала в театрі (у 80-х зіграла кілька блискучих ролей у Молодіжному).

Але як було після цього всього повертатися до Мавки? Як після тих пожеж, що палали в серці роками, серед попелу життя зберегти жаринку, яка допомогла б відродити вогонь юного кохання?



Такою була Раїса Недашківська у фільмі «Лісова пісня» 1960 року.

І чому саме «Лісова пісня»? Може, тому, що для Раїси Недашківської «Лісова пісня» стала першим коханням? Може, ще й тому, що в цій драмі Лесі Українки переплавилися всі її непогамовані й нереалізовані почуття, які вирують у душі самої актриси?

...На початку 90-х Недашківська повернулася в кіно («Буйна», «Листя трави»). Був успіх, та вона не припиняла думати про «Лісову пісню». Адже й сама через усе життя пронесла в серці кохання до вимріяного Лукаша. Таке кохання гріх не повернути Мистецтву! Але як? Усе вирішили костюми художників Людмили Нагорної і Людмили Семикіної. Вони створили для Мавки не убого-традиційну полотняну сорочку, а розкішний хітон і фантастичну корону! Одягнувши ці шати, Недашківська відчула ніби якусь прадавню силу. Але що далі? Кіно знімати майже перестали...

Актрису вкотре врятував Театр, цього разу — Дитячий музичний. Його головний режисер Микола Мерзлікін, побачивши Недашківську у фантастичному костюмі Мавки, вигукнув: «Ми робимо моновиставу за «Лісовою піснею»!

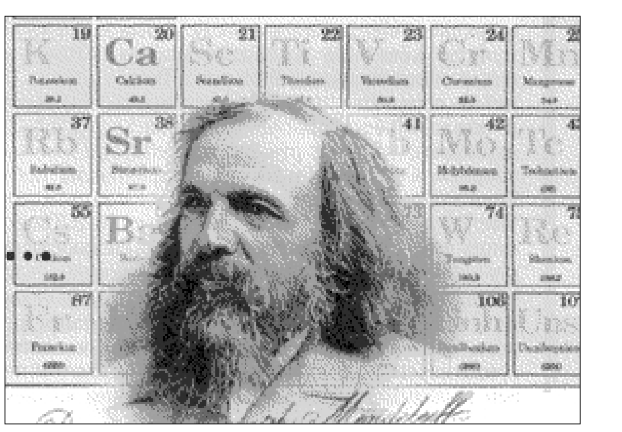
І вони це зробили. За основу Недашківська взяла кіносценарій Івченка, що лишився в неї на пам'ять від Учителя. Лейтмотивом моновистави стала фраза: «Не зневажай душі моєї цвіту, бо з нього виросло кохання наше...» Але тут треба було грати не саму Мавку, а всіх персонажів. Робить це актриса майстерно. Передусім я була вражена органно-виразними модуляціями голосу, як вона ним віртуозно володіє, немов оперна співачка: від пянісімо до найвищого звуку, змінюючи ліричні акорди на глибинно трагедійні. Вражає й те, з яким напруженням актриса веде майже двогодинну виставу мов на одному подиху. Подумалося: їй під силу найскладніші трагедійні ролі.

Моновистава «Лісова пісня» — вершинний сценічний здобуток Недашківської, що по праву заслуговує на вищу мистецьку нагороду — Державну премію України імені Тараса Шевченка.

Раїса СКАЛІЙ.

КАЛЕНДАР

Що є хімія без поезії?



Минає 170 літ від народження **Дмитра МЕНДЕЛЄЄВА**. Знаменита періодична таблиця елементів приснилася йому уві сні, цей факт подається школярам мало не як курйоз, але все тут логічно: великий хімік не цурався поетичного мислення, а лиш поезії під силу осягнути світобудову на атомному — невидимому — рівні. Цікаво, що Менделєєв був зятем поета Єршова (автора «Горбоконика») і тестем поета Олександра Блока. Тому й інші винаходи хіміка не позбавлені поезії: він виділив з нафти керосин і скомпонував те, що зветься «русская водка». І виявилось, що під добру чарку при гасовій лампі вірші пишуться не гірше, аніж при свічках.

Ольга ГОВЕНКО.

Майстер іронії



Цього тижня минуло 140 років від дня народження поета **Володимира САМІЙЛЕНКА**. Серед українських літераторів своєї епохи, людей категоричних і до скандальності серйозних (як Грабовський чи Грінченко), він виділявся іронією й самоіронією. Мав прикметно-м'який псевдонім: Сивенький (рано посивів і на всіх давніх знімках швидко впізнаєш його білу, як хризантема, чуприну). Можливо, самоіронія Самійленка — від його малої батьківщини, Сорочинців. Хто не знає цих його рядків:

Кожна піч українська — то фортеця міцна:
Там на чатах лежать патріоти!

Іронія тут така відчутна, що навіть комуністи цей вірш не заборонили, його іноді цитували в порядку критики «українського націоналізму». А Самійленко таки був націоналістом: входив до «Братства тарасівців», співробітничав з «Радою», «Шершнем», «Літературно-науковим вісником». За життя видав дві книги віршів, 1890-го та 1906-го. З 1917-го служив у міносвіти, мінфіні, емігрував разом з урядом УНР. Повернувся в Україну незадовго до смерті. Постать В. Самійленка в політиці й культурі була, може, не найяскравішою, але, поза сумнівом, — оригінальною.

Аттила МОГИЛЬНИЙ.

Герой авантюрного роману

Правнук останнього германського імператора принц Ернст Август Ганноверський удостоїв званням графа ***Семена ВІКТОРОВА (на знімку)*** *— колишнього мешканця Дніпропетровська, а нині німецького міста Ганновера. І повелів принц віднині величати Вікторова не інакше, як граф Ротцауберер фон Бетвіктон.*

Ця новина дісталася берегів Дніпра лише нещодавно і багатьох тут примусила щиро шкодувати: ех, якого чоловіка так необачно відпустили за кордон! З ним було якось веселіше і цікавіше жити!

Я лише після від'їзду Вікторова збагнув: щось неповторне з мого життя зникло назавжди. Незважаючи на те, що Семен Віталійович кільканадцять років, здається, з 1992-го — не давав мені спокійно жити. Не минало дня, щоб на мою адресу або на мій факс не надходило чергове послання від нього.

Спершу Вікторов оголосив себе чаклуном і магом, здатним за бажання кожного зробити щасливим. Потім створив доброчинний центр і відкрив навчальні курси дипломованих порядних дівчат. Ще згодом оповістив про своє уміння проклинати невірних та поганих, а також передбачати все, що з кожним чи з усіма нами буде. Нарешті... приватизував Рай! І всякому, хто хотів завчасно забезпечити там для себе місце, продавав це місце! Квадратний метр площі коштував мільйон доларів. Причому гроші треба було сплачувати не Семену Віталійовичу, а в держскарбницю України. Уявляєте?

— Шкода, покупців так і не знайшлося, — обурювався Вікторов. — Невже у нас немає нечестивців та негідників, котрі, дякуючи мені, мають змогу спокутувати найтяжчі свої гріхи та потрапити після смерті до раю? Не вірю! Та їх, як гною...

Але найвідоміший винахід Семена Віталійовича — нова релігія, пов'язана з богинею Бетвіктоною, і створене ним ціле вчення — бетвіктонізм. Згідно з яким світом править не чоловіче начало, а жіноче. І світ має повернутися до матріархату. Тільки тоді й настане суцільна благодать на землі.

Отож, створивши нову релігію й оголосивши себе Бетвіктонархом всієї України, Семен Вікторов волів, щоб усі у нас молилися його богині Бетвіктоні. І дуже хотів, щоб я з цього приводу взяв у нього інтерв'ю і неодмінно надрукував у «центральній» газеті. Я довго, каюся, не зважувався цього робити. Побоювався, що чтиво хоч і вийде цікаве, але це і про мене подумають, що з глузду з'їхав. Тому, десь через півроку постійних з боку Вікторова переговорів про інтерв'ю, я схитрував і сказав Семенові Віталійовичу: «З вашими здібностями і вашою фантазією краще засісти за написання авантюрного роману!».

— Жодних проблем! — погодився Вікторов. — Я удаватиму з себе авантюриста, це в мене вийде блискуче, а ви писатимете роман...

Після цього нічого не залишалося, як готувати інтерв'ю. В зручний для себе час Вікторов телефонував і питав: «Ви можете запитати мене, в чому суть мого бетвіктонарства-вчення?»

— Звичайно, — казав я, — які сумніви?

— Тоді записуйте: всі відомі і вже забуті вчення, створені людством до мене, прагнули однаковісінького щастя і благополуччя для всіх одразу. Але така мета недосяжна. Це найфатальніша і найоманливіша помилка всіх цивілізацій. Тому мій бетвіктонізм стверджує потребу і реальність домагатися щастя для себе кожною людиною окремо. Це наука, як стати щасливим у натовпі. Зате тоді цей натовп і стане натовпом щасливих.

Через день знову дзвінок від Вікторова: «А можете запитати мене, чого я хочу? Записуйте: всі мої старання спрямовано на благородну боротьбу за високу моральність та справедливість у суспільстві і духовне очищення блудних та потерпілих від безвілля і диявола». Адресував, скажімо, прокляття богині Бетвіктони всім повіям України і світу. І попередив їх: якщо вони не відцураються від гульок, їх не мине страшна кара богині. А ще застеріг злочинців усіх мастей, що і на них чекають великі неприємності, якщо вони не перестануть красти і грабувати. І закликав їх масово іти з повинною в органи правосуддя. Причому добровільно і з усім награбованим, щоб передати його в Національний банк України...

Не знаю, чи послухалися святого отця Сімеона, яким проголосив себе Вікторов, повії, а злочинці та корупціонери точно ні.



Фото Анатолія КРАСНОЖОНА.

А спільна з ним «акція» у мене була ось яка. Якось я опублікував полемічні нотатки про те, що не князь Потьомкін — засновник Катеринослава-Дніпропетровська, що насправді наше місто започаткувала ще запорозька козацька знаменита фортеця Кодак. Буквально наступного дня Семен Вікторов надіслав факс з гнівним листом на адресу відомої американської фірми «Кодак» («Істмен Кодак компані»). Вікторов стверджував, що засновник цієї фірми-компанії Джордж Істмен у 1888 році привласнив і запатентував украдене ним в українських козаків слово «Кодак», яке запорожці нанесли на карти всього світу ще у 1635 році. Відтак, американець здійснив нечуваний нахабний плагіат, за який його нащадки тепер мусять розплачуватися. За незаконне використання у своїй назві козацького слова «Кодак» американська компанія має виплатити Україні штраф.

— Я ще озолочу Україну! — запевняв Семен Віталійович. Не вийшло, на жаль. Може, тому, зрештою, і виїхав він з України. Але чому, запитаєте ви, дістав несподівано високе визнання в Німеччині?

Тут окрема історія. Ще живучи у Дніпропетровську, Вікторов надіслав листа до Великої Британії її величності королеві Єлизаветі Другій. Яку попередив про недобру вість. Оскільки виявив дуже неприємний факт у її біографії: 25-річчя свого шлюбного життя вона відзначала в день смерті рідного дядька Едуарда VIII. А через 25 років, у день 50-річчя шлюбу чинної королеви, це начебто і наклало прокляття на неї та на весь її рід. А зняти те прокляття може лише він, Бетвіктонарх всієї України та святий отець Сімеон. Але не безплатно, а за умови, що Єлизавета Друга перерахує в Дніпропетровськ п'ять мільйонів фунтів стерлінгів на спорудження величного храму богині Бетвіктони.

Ясна річ, шановна Єлизавета знехтувала попередженням Вікторова. «А дарма», — сказав розчаровано він. І незабаром його віщування справді наче почали збуватися. Буквально через півроку загинула принцеса Діана.

Так от, про все це якось і дізнався принц Ернст Август Ганноверський. Як і про те, що сам віщун та чаклун Вікторов нині мешкає в Ганновері. І прийняв його в своїй резиденції. Не виключено, щоб дізнатися, що чекає на нього самого в майбутньому чи щоб убезпечитися від якихось неприємностей. На жаль, подробиці цієї аудієнції мені поки що невідомі. Але що принц пожалував Семенові Віталійовичу графський титул — це точно. Не думаю, що тільки за гарні «казочки».

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

МРІЙНИКИ

Вікторія і Василь Сірики: Ми знаємо, як народжувати геніїв

(Початок на 3-й стор.).

З маленького шматочка батьківщини

— Давайте почнемо з того, кому належить сама ідея.

Вікторія: — По житомирській ФМ-радіостанції читали книгу Володимира Мегре «Анастасія». Почуте одразу знайшло відгук у душі, ми раптом зрозуміли: це саме те, про що давно мріємо. Я четверту книгу Мегре прочитала і кажу: все, беремо землю.

Василь: — Жінка акумулятор енергії. А чоловік її реалізує. Ми давно зрозуміли, що важко жити в тому середовищі, де виросли. І в Москві, де я працював у театрі, і в Пітері, і на Півночі, де три роки був художником, і тут у Житомирі — скрізь переслідувало відчуття, що ти бомж.

Вікторія: — З книги Мегре нам запала в душу ідея відродження духу людства. Все почнеться з маленького шматочка батьківщини. Якщо кожна сім'я створить на одному чи двох гектарах гарний простір, буде сама себе забезпечувати, тоді батьківщина буде благодатною. В «Анастасії» чудовий бізнес-план, бо не потрібні ніякі допомоги на дітей, виплати по безробіттю — сім'ї самі себе утримуватимуть. Та ще й туристи захочуть повчитися.

Василь: — Приїхавши сюди, я сказав: це місце для поетів і художників. Як творити в місті серед бетонних монстрів? Я ж там навіть неба не бачив. А тепер можу без синоптиків обходитися. Ми вже не бомжі, маємо батьківщину. Я собі повернув дитинство. Тоді так само був чистий сніг за вікном біля нашого будинку.



— А чи важко було взяти землю?

Василь: — Та ні, скрізь же є землі запасу й резерву — як правило, найгірші. Сільський голова у Стрибожі сказав: я знаю, що вам це місце сподобається. Тут, до речі, колись була земля мого діда. А он там дідів ліс. У тридцять першому році розкуркулили, вислали в Сибір. Батько пішов звідти добровольцем на фронт, потім оселився в Житомирі. Бо в селі вже був чужим.

— Хіба не простіше було купити хату? Їх же он скільки порожніх стоїть...

Василь: — Село нас ніколи не приваблювало: там менталітет інший. Коли жити поруч, станеш об'єктом їхньої уваги і впливу. А тут ми від них незалежні. От ми прокинулися сьогодні вранці, лежимо. Чудово. Не треба йти на роботу. Старший син повернувся учора з міста. Зустрівся там з друзями, посидів біля комп'ютера. Каже, сподобалося. А я йому: це для того комп'ютерні ігри, щоб зупинити нашу думку. А коли ти тут, ніщо не гальмує її, не запихає у стиснуті рамки. Мої міські друзі заклопотані тим, як заробити гроші, побут їх давить. А тут прокинувся — і можна мріяти. Кажу Тіму: комп'ютер швидко набридне, а от коли ти створиш такий райський куточок *(показує ілюстрації з журналу про паркове й садове мистецтво)*, це завжди приноситиме радість.

— Тіме, скажи по-чесному: ти хочеш назад у Житомир?

Тимофій: — Хочу.

Василь: — Звичайно, там у нас квартира, велика художня майстерня. Але місто швидко набридне.

— Біля землі працювати треба. Як без техніки дасте лад такій великій площі?

Василь: — Не обов'язково обробляти два гектари, достатньо кілька соток. У наших батьків були дачі, і ми переконалися в цьому. То якщо свиней тримати, треба два гектари. А ми вегетаріанці, не їмо ні м'яса, ні риби. Влітку нічого не робили, не будували, ми мріяли, спали — накопичували енергію. Тім і сьогодні, хоч мороз, спав у наметі. Сіно добре гріє. Перебралися сюди 28 квітня, за літо тільки вкопали кілька жердин, зробили з брезенту навіс, щоб ховатися від спеки. За житло взялися вже восени. Батько любив квадрат, тому всі кімнати в двоповерховому будинку, який він збудував, квадратні. А я хотів зробити циліндричний — як наші предки будували, бо таке житло енергозбережне. Жодного живого дерева не використано — усе зроблено з сухостою та жердин, які мали йти на дрова. З того матеріалу правильний циліндр не виходив. Довелося робити багатогранник, так навіть міцніше. Обмазали глиною. У майбутньому мріємо спорудити землебитний дім — уже правильної циліндричної форми, причому так, щоб основне світло падало згори. З гігієною ніяких проблем, бо поруч річечка Світлиця з дуже чистою водою. З опаленням теж: у лісі сухого гілля не бракує. А за вирощування екологічно чистих харчів візьмуся навесні. Нам легко буде освоювати нові технології (не орати, а розпушувати грунт лише на кілька сантиметрів), бо не давлять старі сільські традиції. Ми вже посадили багато дерев.

А що та школа дає?

— Старшому синові, Тимофію, вже п'ятнадцять. Його однолітки у восьмому класі. А він?

Василь: — А що та школа дає? Він закінчив чотири класи і відтоді до школи не ходить. Мій батько, коли йому знадобився диплом енергетика, екстерном здав за десять класів і вступив до технікуму.

— А менший, Степан, до школи піде?

Вікторія: — Звісно, ні. В дитини, яка контактує з живою природою, будуть розвиватися клітини, які в нас сплять, бо працює тільки три відсотки клітин. Знання треба брати в інтуїції. А вона в нас дрімає, тому треба розбудити. Ми в дітей учимося, треба тільки не забивати їхню здатність до інтуїції. А читати, писати навчимо самі.

Василь: — Ми б хотіли, щоб школа була нетрадиційною, щоб діти за рік одержували десятирічну освіту. Тім не вивчав фізики, хімії, але знає, при якій температурі кераміку випалювати, як форму з керамічних виробів знімати. А це складно. Я в школі вивчав фізику й хімію, та не знаю їх. Засвоював те, що треба для творчості, емпіричним шляхом. У Тимка є друг, він уже здобуває знання в інституті підприємництва і сучасних технологій, але білою заздрістю заздрить Тимкові, бо йому не треба вивчати непотрібні формули, і він вільний. У нас багато енциклопедій — про рослини, комах. Ботаніку й зоологію в школі вивчають так, що діти нічого не знають, з природою не контактують.

— Але ж сини виростуть, захочуть повернутися до цивілізації. Чи не виникне психологічних проблем?

Василь: — У нас же буде ціле екопоселення однодумців, ми поки що перші, але вже п'ятеро сімей вирішили приєднатися. Найголовніше, щоб у дітей була любов до людей. Якщо не буде амбіційності, він приваблюватиме до себе інших. Ми ж не ізолюємося повністю. Майже щотижня їздимо в Житомир, друзі до нас приїжджають. Купили три велосипеди, маю причіп, навіть до Хмельницького за 180 кілометрів на велосипедах добиралися.

Вікторія: — Діти, які народжуватимуться в екопоселеннях, будуть зовсім іншими. У них буде відкритий зв'язок з космосом. Такі діти називаються геніями.

Любов вилікує все

— А як же з технічним прогресом?

Василь: — Коли буде екосистема, розвиватимуться ремесла.

Вікторія: — Достатньо того, що росте в природі. Візьмімо кропиву. Вона ж дає надзвичайно міцне і легке волокно. Сорочку з неї взагалі все життя можна носити. А що дає той прогрес? В газетах і по телебаченню одне й те ж: убивства, насильство...

— Тому ви й вирішили з одного екстриму, морально-психологічного, перебратися в інший — живої природи?

Василь: — Справді, тут весь час якісь проблеми. То комарі, то миші... Але якщо людина живе в комфорті, в неї притуплюється розум, атрофується здатність мислити. У Цвейга є чудова новела про це.

— Але ж мине ще років двадцять, настане час виходити на пенсію. Як тоді?

Вікторія: — У нас по сусідству в Підлісному живе жінка. Їй 78 років. У неї господарство: дві корови, гектар землі, кінь, свині... Має 9 дітей, приїжджають, забезпечує їх картоплею. Сама з усім справляється. На пенсію взагалі не розраховує, її годує господарство. Чому я маю ще років двадцять віддавати роботі своє здоров'я, щоб потім мати право на пенсію і витрачати її на лікування?

— А якщо все ж виникнуть проблеми зі здоров'ям?

Вікторія: — Хвороби — це порушення природних законів буття.

Василь: — Треба накопичувати побільше любові. Любов виліковує все. А ще контактувати з живою природою.

Вікторія: — Рослини можуть вилікувати від усіх хвороб, треба тільки за спеціальними технологіями їх вирощувати. Якщо кожен буде харчуватися тим, що вирощує сам, з любов'ю, воно буде цілющим. Ми ж їмо нездорові харчі. Чому треба споживати продукцію просто з грядки? Бо в ній ефір є, і смак зовсім інший, ніж у тої, що з базару чи магазину.

Василь: — Людство ж котиться до прірви.

— Виходить, якщо виїхати з міста й оселитися за селом, то це вже подалі від прірви?

Вікторія: — Ми благовість несемо, служимо прикладом для інших, як тої прірви уникнути. Це тільки початок. Земля колись стане райським садом, бо в кожного будуть свої гектари. Не буде війн: який сенс воювати, коли ти створюєш свій простір любові?

Олексій КАВУН.

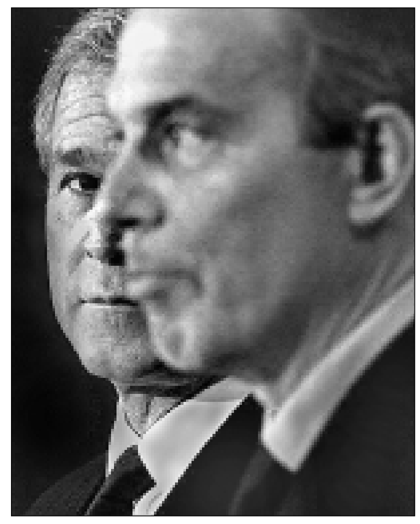
Житомирська область.

Фото автора.

КОМЕНТУЮЧИ ПОДІЮ

Голуби миру?

Цього тижня стали відомі номінанти на отримання Нобелівської премії миру 2004 року. В оприлюдненому списку — президент США Джордж Буш, прем'єр-міністр Великої Британії Тоні Блер, Папа Римський Іван Павло ІІ...



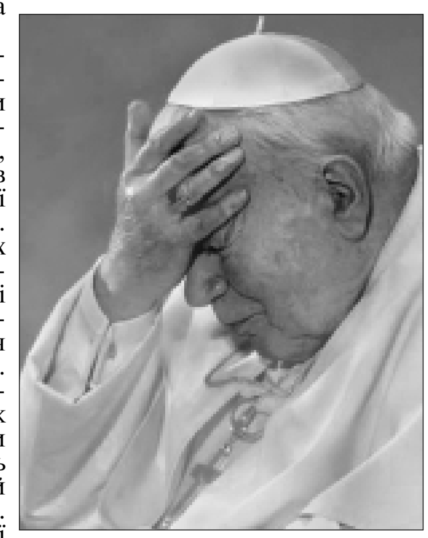
Валерій ЧАЛИЙ, директор міжнародних програм Центру ім. О. Разумкова:

— Джорджа Буша і Тоні Блера запропонував як кандидатів один з норвезьких парламентаріїв. До списку номінантів потрапила й організація —Європейський союз. Та я думаю, що, найімовірніше, цього року Нобелівську премію миру одержить усе-таки не якась країна чи організація, а справді видатний наш сучасник. І, на мій погляд, найбільше гідний цієї премії Папа Римський Іван Павло ІІ. З огляду на справді величезний внесок, який він зробив у справу миру у світі.

Склалася така традиція, що Нобелівський комітет не розголошує інформацію про кандидатів на Нобелівську премію миру і те, хто їх висував. Дивно, що в даному разі інформація потрапила до ЗМІ... Гадаю, на цю ситуацію слід подивитися і з іншої точки зору: процес висування, номінування — тло, на якому обговорюються важливі питання забезпечення миру.

Олександр ДЕРГАЧОВ, політолог:

— Останніми роками кандидатів на премію миру було не просто багато, а дуже багато. До того ж це були зовсім різні люди. Очевидно, що відбувається розширення трактування того, які дії можуть привести до миру і які можуть бути виправдані як засіб досягнення миру. Тут є об'єктивне підґрунтя, пов'язане із загальним випередженням науково-технічного й соціального прогресу людства. Дуже потужні засоби масового знищення можуть опинитися під контролем сил, далеких від гуманістичних цінностей. Це надто велика загальноцивілізаційна небезпека.



Закономірно, що урізноманітнюється уявлення про те, як захистити мир. І можна знайти аргументи на користь того, щоб вважати керівників США і Великої Британії гідними премії миру. Проте думаю, що в них мало шансів на перемогу. Саме тому, що у світі багато сумнівів щодо необхідності заохочення таких превентивних дій. Вони можуть бути потрібні. Можливо, Джордж Буш і Тоні Блер взяли на себе відповідальність і прислужилися більшій стабільності людства. Але предметом дискусії залишається питання: що можуть собі дозволити найпотужніші держави, а що ні?

Григорій ПЕРЕПЕЛИЦЯ, експерт з питань воєнної політики:

— Я не сприймав би це серйозно, хоча, можливо, їх справді номінують... Досить дивним видається, що людей, які розв'язали війну, подають на присудження премії миру. Гадаю, коментувати цей захід —компетенція сатириків. А щодо спроб розглядати це як передвиборчу акцію американського президента, то цей захід у жодному разі не виправдає тих стратегічних помилок, яких припустився Буш під час розв'язання іракської кампанії. Як не виправдали їх і пошуки зброї масового знищення, яка нібито там була. Присудження Нобелівської премії миру за таких умов може тільки дискредитувати цю поважну інституцію.

Олексій ТОЛПИГО, експерт Київського центру політичних досліджень і конфліктології:

— Процитую Анну Ахматову. Коли її запитали, як вона ставиться до того, що комусь із її колег дали Сталінську премію, вона відповіла так: «Це їхня премія, нехай дають, кому хочуть». Якщо серйозно, думаю, насправді в Буша та Блера дуже мало шансів отримати Нобелівську премію миру...

ФОТОФАКТ

У Лондоні відбулися акції протесту. Демонстранти вважають, що висування Дж. Буша і Т. Блера на Нобелівську премію — велика помилка.

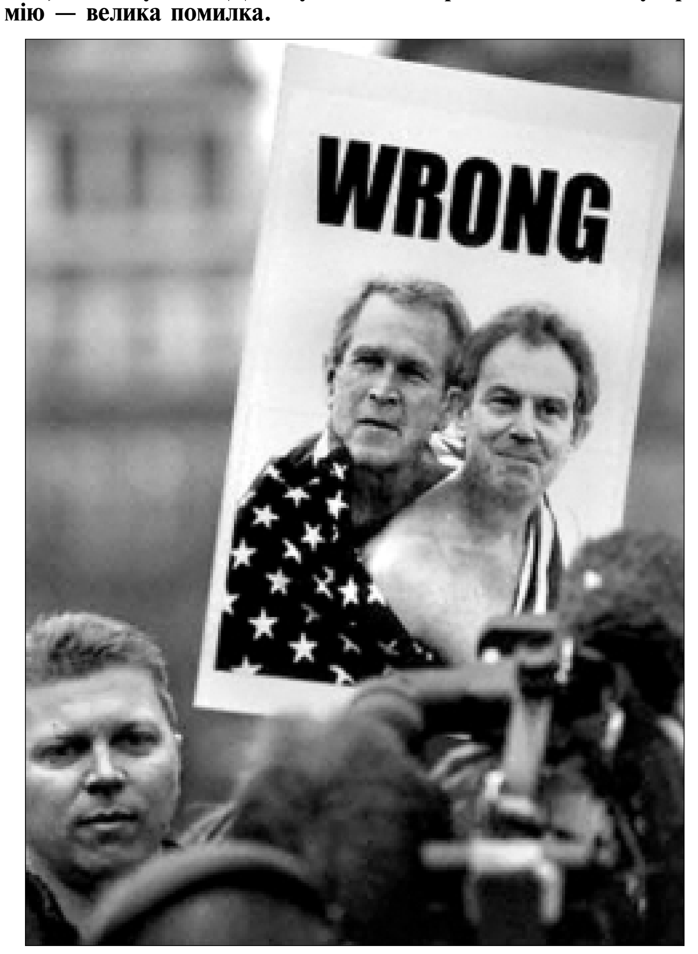


Фото Рейтер.

Із такими «номерами» в Європу не беруть

Тільки вщухли пристрасті навколо безпрецедентної відсутності делегації незалежної України на останньому щорічному Всесвітньому економічному форумі в Давосі, як приспів розгляд «українського» питання на сесії ПАРЄ у Страсбурзі. На додаток до всіх зовнішньополітичних та економічних знегод Україна може потрапити в історію, що підриває її гучні заяви про відкритість і прозорість економічного діалогу із Заходом.

Бунт на українському кораблі європейської інтеграції готові підняти англійські інвестори нашої економіки. У розмовах з українськими партнерами вони заявили про рішучість звернутися навіть до перів Великої Британії, щоб парламентські лорди закликали гаранта Конституції України до захисту інвесторів і капіталів, вкладених в українську економіку. Останньою краплею, що переповнила чашу терпіння англійських інвесторів, стала чергова постанова Кабінету Міністрів України. Але про все по черзі.

У серпні 1998 року уряд прийняв постанову №1266 про заміну старих номерних знаків транспортних засобів. У дусі декларованої відкритості й прозорості Кабмін ухвалив, що виробник державних номерних знаків визначається шляхом проведення тендера. У підсумку замовлення загальною вартістю 500 млн. гривень дісталося україно-британській фірмі «Динамо-Сілейр», з якою відповідно до постанови Кабміну МВС уклало контракт терміном дії до кінця 2005 року включно. Аби виграти тендер, англійський інвестор ще в жовтні 1997 року вклав у закупівлю технологічного устаткування безстрокову інвестицію в сумі 253,8 тисячі доларів (за курсом тих часів долар коштував 1,86 грн.). Сам тендер проходив під егідою аж п'яти міністерств.

«Пригоди» почалися 2000 року, коли на порушення, з точки зору «Динамо-Сілейр», умов чинного контракту і відомчих нормативних документів кілька обласних управлінь ДАІ почали замовляти виготовлення номерних знаків на стороні (про що «Динамо-Сілейр» повідомило Генеральну прокуратуру України).

У результаті до середини 2003 року фірма, за її підрахунками, зазнала збитків на 12,4 млн. гривень. Про що заявила в офіційній претензії до тодішнього головного міліціонера країни Юрія Смирнова. Поки вона чекала відповіді від МВС, міністр, якому адресувалася претензія, «раптово» одержав відставку, а новий глава МВС Микола Білоконь наказав департаменту ДАІ «організувати виготовлення... номерних знаків».

Цікаво, чи знає новий міністр про направлення «Динамо-Сілейр» претензії і документи, якими вона обґрунтовується, — постанову Кабінету Міністрів №1266 від 14.08.98 р., наказ тодішнього міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка про укладення договору з переможцем тендера і, зрештою, контракт між управлінням ДАІ МВС і самою фірмою «Динамо-Сілейр»?

Через «усього лише» півтора місяця, 9 грудня 2003 року, Прем'єр-міністр України Віктор Янукович підписує постанову Кабміну №1887, перших два пункти якої позначені одним, але дуже містким словом: «таємно».

Щоб не розкривати таємниці, скажу: із застереженнями з приводу «знакової» постанови виступили навіть фахівці, наближені до найвищих економічних важелів керування. Їхні зауваження звелися до того, що документ може породити «небезпечний, з погляду економічних інтересів держави, прецедент створення спеціальних і водночас непрозорих умов витрачання бюджетних коштів окремими розпорядниками». І що, по суті, це «суперечить програмі діяльності Кабінету Міністрів України, програмі інтеграції України в ЄС, законодавству ЄС та нормам Світової організації торгівлі». Невже на відміну від України її керманичі до Європи не прагнуть?

Дмитро ПОНАМАРЧУК.

ОБ'ЄКТИВ



30 січня. Київ. Звіт творчих колективів Черкаської області «Черкащина моя — духовності скарбниця» у національному палаці «Україна».



1 лютого. Запоріжжя. Майстер спорту міжнародного класу Вікторія Стьопіна долає планку на висоті 1 метр 90 сантиметрів під час змагань на Кубок України з легкої атлетики в закритих приміщеннях.



31 січня. Чорнобиль. Візит заступника Генерального секретаря ООН, координатора міжнародних програм з питань Чорнобиля Яна Еґеланда до Чорнобильської зони відчуження.



3 лютого. Народні депутати під час роботи позачергової сесії Верховної Ради України, на якій конституційною більшістю було прийнято рішення про всенародні вибори Президента України.



2 лютого. Луцьк. Покладання квітів до братських могил і Вічного вогню на меморіалі Слави з нагоди 60-ї річниці визволення міста від німецько-фашистських загарбників.



4 лютого. Київ. Акція письменників «Рукописи горять», під час якої було спалено рукописи, котрі не було видано, щоб показати урядовцям помилковість їхньої політики у книговидавничій сфері.



5 лютого. Київ. Зустріч Голови Верховної Ради Володимира Литвина з Надзвичайним і Повноважним Послом Канади в Україні Ендрю Робінсоном.

Сім днів із життя країни очима фотокореспондентів Олександра КЛИМЕНКА, Євгена КОЛЕСНИКА, Анастасії СИРОТКІНОЇ та Укрінформу.

СУСПІЛЬСТВО

Україна олімпійська: 1952—2004

ІМЕНА

Григорій КРІСС

Досьє «Голосу України»

КРІСС Григорій Якович. Олімпійський чемпіон з фехтування на шпагах — Токіо, 1964. У Мехіко 1968 року завоював дві срібні нагороди — в особистому та командному заліках. Бронзовий призер мюнхенської Олімпіади 1972 року в командних змаганнях. Чемпіон світу 1971 р. — особисто; у 1967-му і 1969 роках — у складі збірної. Чемпіон СРСР 1964, 1965, 1967, 1968, 1970 рр.



Для Григорія Крісса — хвацького хлопця з київського Подолу — фехтування із самого початку було скоріше забавою зі світу улюблених пригодницьких книжок і трофейних фільмів, що йшли у кінотеатрах у післявоєнні роки. Побачене на екрані сміливо втілювалося у вуличних іграх дітлахів. Шпагами для малих «мушкетерів» слугувало будь-що — уламки рейок або ніжки викинутих на смітник стільців.

Хлопці й гадки не мали про реальне існування фехтування у світі спорту, аж поки одного разу не зазирнули — випадково! — у яскраво освітлені вікна спортзалу. А наступного дня Григорій Крісс познайомився з людиною, яка відіграла в його житті вирішальну роль.

Семен Якович Колчинський був його першим і єдиним наставником. Про знайомство з Кріссом тренер і сьогодні розповідає захоплено, наслідуючи навіть інтонації. Дізнавшись, що парубкові вже шістнадцять, він було завагався: «Пізненько ти прийшов...». А Грицько, анітрохи не знітившись, заявив: «Нічого не пізно!», і заходився знімати пальто. Семен Якович аж остовпів від такої зухвалості. Першим його бажанням було виставити нахабу за двері. Та щось утримало його від цього кроку. Назвемо це «щось» тренерським чуттям.

У масці, в захисному нагруднику і зі зброєю в руці, Семен Якович уособлював для Крісса всі принади спорту. Не віддаючись сумнівній гонитві за миттєвим результатом, Колчинський умів терпіти і чекати, був вимогливим тренером і справжнім другом. Зрештою, якоюсь мірою він замінив для Крісса батька — справжнього тата забрала війна.

У фехтувальних обладунках цього видатного наставника можна побачити і тепер — у динамівській школі олімпійського резерву, де дозріває вже кільканадцяте покоління його учнів. А втім, мало хто знає, що народився Колчинський, як він сам каже, «від пострілу «Аврори» — 7 листопада 1917 року...

Семен Якович належить до когорти тренерів, здатних мислити гнучко, в разі потреби готових навіть відступати від формальної логіки. Скажімо, з точки зору класики фехтування стійка у Крісса була далека від ідеалу, мало того — вона поперек викликала глумливі посмішки. Але почуваєся Григорій у ній мобільніше, ніж у традиційній, і Колчинський не став його «ламати».

Звідси, мабуть, і пішла репутація Крісса як «антикласика», він і шпагу тримав у лівій руці. Зовні недбалий стиль фехтування, дещо ширші, ніж це обумовлено канонами, дії зброєю, зробили Крісса не схожим на інших. Однак саме таке «парадоксальне» ведення бою здебільшого і приносило успіх нашому спортсменові на великих турнірах, де збиралося зазвичай по 10—15 фехтувальників високого класу.

Перед киянином складали зброю багато великих майстрів. А ось із двометровим поляком Болеславом Гонсіором не надто високий Крісс нічого не міг вдіяти. Турнірні стежки зводили їх часто, і Гонсіор, який відверто будував своє фехтування на перевазі у зрості, щоразу брав гору. Ось і заходився Крісс на тренуваннях відпрацьовувати з Колчинським свої дії проти велетня. Щоб імітувати Гонсіора, вчитель навіть озброївся клинком, продовженим майже удвоє...

На своїй першій Олімпіаді в Токіо Крісс був наймолодший серед п`ятірки радянських шпажистів. І хоча напередодні виборов першість Союзу (а тоді це було не легше, ніж стати чемпіоном світу), серед фаворитів олімпійського турніру не згадувався. Проте Григорій без ускладнень пройшов попередню пульку, в якій, до речі, зібралося аж четверо чемпіонів і призерів світових першостей. Перемогами продовжив свій виступ киянин і в так званій «олімпійці». Але щоб вийти до фіналу, будь-що треба було перемагати Гонсіора.

Перед боєм Кріссу впало у вічі, що поляк навіть не розминається — такий упевнений у собі. І його спокій несподівано передався Григорію. Цього разу киянин навіть не намагався влучити клинком у тулуб або у голову суперника. В нього була інша ціль —простягнута вперед довжелезна рука Гонсіора. Те, що завжди було перевагою поляка, стало недоліком. З перших секунд Крісс повів у рахунку — 2:0... 4:0... 7:0. Невдовзі електрофіксатор показав 10:2, і велетень покинув доріжку, розгублено знизуючи плечима.

Це лише один з багатьох боїв, проведених Кріссом на токійських доріжках. Потім був важкий початок у фінальній пульці, коли після поєдинку з товаришем по збірній грузином Коставою Григорій мало не розпрощався з думками про «золото». Але три блискучі перемоги у наступних боях (двічі — над титулованим англійцем Генрі Хоскінсом, з яким вони зійшлися ще раз у перебої), здобуті в напруженій боротьбі нервів, у справжньому змаганні характерів, дали змогу здійснити мрію. Григорій Крісс — перший український чемпіон Олімпійських ігор з фехтування. До того ж у Союзі він став першим, хто виборов олімпійське «золото» у шпазі.

Завжди впевнено Крісс почувався у командних турнірах — почуття колективізму було розвинене в нього якнайкраще. Саме йому довіряли так звану «розкладку» (розстановку бійців за номерами у командних зустрічах), він чудово орієнтувався у настрої, самопочутті і боєготовності кожного.

Певно, тому й обрали Григорія капітаном... Довгих дев`ятнадцять років Крісс був діючим сортсменом — закінчив виступи вже у 1975-му. Та все-таки радянську збірну зразка 60-х, де всі партнери залишилися близькими друзями у житті, він називає найкращою...

Ярослав ЛЬВОВ.

На фото з архіву І. Заседи: Григорій Крісс з С. Колчинським.

Один із п'ятисот

Передоскарівська лихоманка-2004

КІНООГЛЯД

П'ятсот або майже стільки — таку кількість фільмів щороку продукує американська кіноіндустрія. На жаль, назвати все це кіномистецтвом язик не повертається, бо 95 відсотків продукції Голівуду має комерційну мету і розраховано на невибагливий смак масового глядача, що приходить до кінотеатрів вбити час, споживаючи безглуздий екранний сюжет і лоскочучи нерви шумовими ефектами.



Кадр із фільму «Холодна гора»

Можна зайти до будь-якого кінотеатру Нью-Йорка і побачити одне й те саме: вбивства, насильство, погоні, галас... «Матриці» і «володарі перстенів» без змісту і сенсу заполонили кіноекрани, бо приносять власникам кіностудій чималий прибуток. Спостерігається неймовірне: чим гірший і бездумніший фільм, тим більший від нього прибуток.

Прикро, бо ще є тут талановиті, розумні режисери і актори, які могли б втілити справжні мистецькі задуми. Але вони виконують замовлення товстосумів. У результаті мають те, що мають: як на мій погляд, творчу кризу американського кіножанру.

Зрозуміло, що в сюжетах про війну чи кримінал не обійтися без зображення кривавих сцен і жорстоких сутичок. Та йдеться про гіперболізацію, смакування крові, навмисно акцентоване препарування розірваних людських тіл, про насильство, що естетично не виправдане. І все це лише для того, щоб страшніше було і щоб сподобатися тінейджерам.

Найяскравіший приклад — минулорічні «Банди Нью-Йорка» Мартіна Скорсезе. Скільки галасу, номінацій на «Оскара», турне по Європі, котра, наче загіпнотизована американським удавом, підспівувала розгорнутій тут рекламі! Шкода, що всесвітньо відомому талановитому режисерові зрадило почуття міри. А американські можновладці бідкаються: і чому це діти в школах стріляють одне в одного?

Січень і лютий у США — це зазвичай місяці кіножнив попереднього року. «Нью-Йорк таймс» та й інші часописи заполонила реклама номінантів на «Оскар». Найбільше номінацій отримала «Холодна гора» (постановку здійснив режисер Ентоні Манчелла, який запам'ятався світу чудовим «Англійським пацієнтом»). Грають кінозірки: Ніколь Кідман (**на знімку**), Ріней Зільвегер, Джуді Лоу. А в результаті — абсолютна мистецька порожнеча. Ні про що і ніяк! Зате має місце смакування кровопролить.

Той само підхід — гіперболізація жорстокості — бачимо і в фільмі «Господар і капітан: на краю землі». А про «Самурая» та третю частину «Володаря перстенів» і говорити годі.

І лише один фільм з єдиною номінацією «Кращий драматичний актор» стоїть осторонь за своєю неперевершеною мистецькою цінністю. Це — «Дім з піску і туману».



Статуетка «Оскар»

Про драматичну історію щойно купленої оселі на березі океану, оселі, яка б мала уособлювати здійснення типової для американця мрії — стати її власником, йдеться у цій видатній стрічці. Видатній не лише правдою життя, а й зображувальними засобами, що, власне, і відрізняє мистецький твір від документального опису. Фільм дивишся на одному подиху, і ще довго опісля він непокоїть розум і душу. Аналізуєш, порівнюєш, робиш висновки, головний з яких — це те, що американське суспільство, з його культом досягнення добробуту будь-якою ціною, хворе.

Фільм створено режисером Вадимом Перельманом на студії Стівена Спілберга. Що не кажіть, а приємно, що В. Перельман родом з Києва, і таким чином рідкісний успіх Голівуду має українське коріння.

Лідія КОРСУН.

Нью-Джерсі, США.

«Великий напівТЛУМАЧНИЙ словник одеської мови» Валерія СМИРНОВА

Від А до Я

(Закінчення. Початок у попередньому випуску «Куреня»).

РОЗСТЕБНУТИСЯ — заплатити. Плювати, що ця витівка обійдеться дорожче за місце начальника ОБХСС, Ісаак вирішив розстебнутися як слід, щоб ніхто не міг сказати, ніби він тріпло.

САДИСТИ — люди похилого віку, які з ранку до вечора займають усі лавочки на бульварах і в міських садах.

Порозсідалися, садисти! Тепер культурним людям ніде пузиря роздавити.

ТАЛЬМАН — обліковець вантажів у порту. Під суворим наглядом тальмана вантажники кидали баранячі туші то у вагон, то на рейки.

У БАБИ УТІ — ресторан. У Баби Уті я розбився на все життя. Тільки не впав у підвал, а на поверх вище.

ФІЛОЛУХ — студент або викладач філологічного факультету.

Одеські філолухи переклали на італійську мову найкращу книгу всіх часів і народів, написану письменником-гуманістом Л. І. Брежнєвим. Вона називається «Відродження», а по-італійському — «Ренесанс».

ХАЛАБУДА — фазенда трудящого часів остаточної побудови соціалізму.

Він іменує свою халабуду дачею зимового типу. Якщо так, то моя дача вже Зимовий палац.

ЦЕ БУЛО, КОЛИ... — одеський спосіб літочислення знаменних подій у житті суспільства.

Рівно через тиждень після того, як у Зоологічному саду здох шакал, а Сонька Золота Ручка зробила сім нальотів за день, в Одесі встановилася Радянська влада.

ЦЕМЕНТОВОЗ — міліцейський автомобіль. По Короленка-вулиці їхав цементовоз, битком нафарширований ще тими подарунками природи.

ША! — увага! тихіше! мовчати! Але тут прибігли чекісти і сказали ментам: «Ша!»



Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

ЩАС! — наставляй кишеню; будеш довго чекати. — Мишенько, сходи по хліб.

— Щас! Тільки шнурки на капцях випрасую.

ЩОБ Я ТАК ЖИВ! — найсильніша з клятв. Скульптора зобов'язали повернути аванс, хоча його твір був ані трохи не кращий, ніж інші на задану тему. Такий само потворний, щоб я так жив!

Я ВАС БЛАГАЮ! — не хвилюйтеся; було б про що говорити.

Щоб в Одесі ви чогось не могли купити за свої гроші? Я вас благаю! Зрештою, це ж не атомна бомба, а задрипаний автомат Калашникова.

Публікацію підготував Георгій ВОРОТНЮК.

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1804 р. Народився історик, етнограф, письменник Микола Маркевич. Автор, зокрема, «Історії Малоросії» у 5 томах.

■ 1919 р. В УРСР декретом Раднаркому скасовано стани.

■ 1927 р. Народився легкоатлет, олімпійський чемпіон Володимир Куц.

■ 1930 р. У Варшаві створено Український науковий інститут.

■ 1943 р. Помер актор Амвросій Нижанківський.

■ 1989 р. У Києві створено комітет з відновлення Української автокефальної православної церкви.

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ на 9—15 лютого 2004 року

Можливий збіг обставин, тому слід скористатися і проявити активність та наполегливість, щоб зробити свої мрії та фантазії реальними і конкретними. Важливі папери, документи та інформацію треба ретельно перевіряти.

ОВЕН. Активізуйте свої справи, пов'язані з колективом однодумців або друзів, ви можете домогтися багато чого, якщо працюватимете спільно. Почніть утілювати в життя нові проекти і методи. Виявлена нині ініціатива у справах, пов'язаних з вищою освітою, видавничим, рекламним і спільним з іноземними партнерами бізнесом може принести серйозну вигоду.

ТЕЛЕЦЬ. Якщо хочете домогтися успіху на роботі, ви можете використати цей тиждень для перегляду службових обов'язків. Ваші старі ідеї з реформування і вдосконалення роботи — своєї та колег — можуть бути успішно втілені. Приділіть цього тижня особливу увагу грошам і своєму фінансовому становищу. Ви також зможете розв'язати питання зі спадщиною.

БЛИЗНЮКИ. Ваші приховані дії мають бути спрямовані на правильну оцінку ситуації, що склалася, і визначення того, що є для вас головним, а що другорядним. У будь-якому разі, вам краще сьогодні діяти самостійно. Можливо, для цього доведеться багато працювати або чимось пожертвувати.

РАК. Виявіть сумлінність на роботі і ви помітите істотний прогрес і в повсякденних справах, і в бізнесі, професійній сфері. Крім того, це може сприяти тому, що в майбутньому ви отримаєте високу посаду і ваше становище стане незалежнішим. Продемонструйте своїм друзям і однодумцям, чого ви домоглися. Можете привернути до себе ще більше прихильників.

ЛЕВ. Вам доведеться зіткнутися з тим, що ваші батьки чи начальство таємно щось задумують. Можливо, ви не помічали їхніх дій і вчинків через свою зайнятість або вони ретельно приховували це від вас. Вас можуть мучити сумніви і підозри. Не варто переживати — це шкідливо для здоров'я.

ДІВА. Ви можете отримати позику для забудови, ремонту чи під оренду приміщення, зробити вдалі покупки для дому, поліпшити фінансове становище та положення в родині, вдало розв'язати майнові справи. Сумлінне виконання своїх обов'язків допоможе розширити спільну діяльність, отримати кредит. Вам буде надана можливість поїхати за кордон.

ТЕРЕЗИ. Цього тижня значно активізується ваше спілкування, інтелектуальна діяльність, підвищиться готовність до сприйняття нового матеріалу. Період сприятливий для різноманітних зустрічей і контактів, поїздок і подорожей. Можливо, вам доведеться почати активно вирішувати питання, пов'язані з спільними грошима або спадщиною, діяти в екстремальних або критичних умовах.

СКОРПІОН. Проблеми заробітку і витрат будуть дуже актуальними. Період сприятливий для накопичень, створення міцної матеріальної основи. Розміри заробітку цілком залежать від вашої активності, ініціативності, заповзятливості, творчого підходу та успіху. Якщо ви перебуваєте у шлюбі, то нині сприятливий час для зміцнення стосунків з родичами вашої половини.

СТРІЛЕЦЬ. Період сприяє особистій активності, підвищенню оцінки з боку оточення. Для вас важливо мати якомога привабливіший вигляд, бути оригінальним, бо зовнішність може істотно вплинути на результат справи. Вам треба бути дуже активним і намагатися скрізь встигати. Якщо ви планували провести інтенсивне лікування, то нині сприятливий час.

КОЗЕРІГ. Ви можете допомогти налагодити добрі стосунки між чоловіком (дружиною) і дитиною. Батьки мають приділити дітям увагу, організувати щось для своєї дитини та її приятелів, однокласників. Якщо ви хочете написати книгу, виступити з промовою чи просто когось у чомусь переконати, то це у вас вийде.

ВОДОЛІЙ. Цей тиждень обіцяє багато, якщо у вас вистачить сміливості та рішучості що-небудь зробити, щоб зрушити з мертвої точки справу, яка не мала успіху протягом кількох місяців. Ви зможете, нарешті, реалізувати свою мрію. Ваші батьки покладуть на вас нові домашні обов'язки, натомість пообіцявши щось невизначене.

РИБИ. Період сприятливий для усвідомлення свого соціального становища і престижу. Час сприятливий для визначення своїх намірів і мети, для будь-якого виду прихованої діяльності, для духовного піднесення.

НАШ КОНКУРС

На численні прохання (листи, дописи, дзвінки, телеграми простих гуморних громадян країни «У») курінний на увесь «Курінь» оголошує новий фотоконкурс! Підсумки підбиватимуться, коли б ви думали — в День сміху, 1 квітня.

Знімок перед вами — вмикайте фантазію! Надсилайте свої прикольні підписи з позначкою: «Курінь. Готельний комплекс». Чекаю.



Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Просунуті

Ви шо, нас провтикали? Ми — скрізь. На вулиці, в транспорті — валом. Вуха — в навушниках, очі — в окулярах, штани — у великих кишенях. Нігті — чорні, волосся — червоне, погляд — затуманений. У волоссі — пінка, в роті — жуйка, в руках — насіння. Це ми плюємося з більшим задоволенням, ніж лаємось. І щодалі, то прикольніше. А вам зась? Це ми куримо там, де перебуваємо, і перебуваємо там, де куримо. І не тільки в барі, на дискотеці, а навіть у черзі в очікуванні маршрутки. А шо, не можна? Це нам завжди хочеться пити, навіть у двадцятиградусний мороз. І неодмінно пиво, і неодмінно з горла. А шо нам у кафешку для цього заходити? На фіг? Неприкольно! Ми — люди вільні. Скромність — не наш стиль. Це раніше все забороняли, а тепер усе можна. Ми — про-су-ну-ті. Шо це таке? Не чули? Повний відстій!

Ну от ви як кайф висловлюєте? Невиразно? Отож-то. А ми — круто: «Вау-у!». Кльово, правда? Вау — й усе з нами зрозуміло: просунуті ми. У нас і взимку, і влітку пупки зверху, зате штани бовтаються нижче черевиків. Навіщо — не в'їхали? Так це ж сексапільно — супер! Це у вас, родаки, сексу не було. А в нас — скрізь валом: і на лавці в парку, і навіть у метро на ескалаторі. А шо, вам зась? Давно не втикали, шо по телеку показують? Реклами не бачили? Журналів мод не читали? Ну бахнуті! Відстій!

Нє, ми регулярно читаємо рубрику «10 порад для здорового сексу». А шо, немаленькі — з нічних дискотек не вилазимо, хіба що менти виведуть... Із стриптизом з дитинства знайомі. Навіщо, навіщо? Мистецтво нам теж не чуже. Тягнемося до прекрасного. А ви шо, родаки, в цьому не шурупаєте? Куди вже вам — усе на роботі та на роботі. Тому й не розумієте нас, молодих, просунутих. А ми ж — ваше майбутнє. Протупорилили, чи шо?

Любов СТАНАЧИЧ.





Мал. Ольги СТАНАЧИЧ.

СІМ МІШКІВ ГРЕЧАНОЇ ВОВНИ

Розумаки

Які розумні люди працюють у конторах! Ще жоден з них не сказав уголос, що те, чим їм доводиться займатися, — це стовідсоткова дурниця!

Бібліоманія

Пройшов регіональний конкурс книговидавців. У номінації «Кладезь мудрості» лаври переможця дістались Рябку-Бузувірському за книгу «Маразм». У номінації «Маразм» перемогла книга Ванеси Запродайло «Кладезь мудрості».

Слухай сюди!

З метою розвитку демократії, свободи слова, плюралізму створено гільдію головних послухувачів.

Чекаємо

Відкрито Центр з реабілітації олігархів. Планується, що олігархи та члени їхніх родин відпочиватимуть тут від непосильного паразитування: кластимуть зуби на полицю, з ранку до ночі вкалуватимуть за копійки, слухатимуть казочки про зростання позитивних тенденцій. І хоча центр відкрито ще позаминулого року, жодної заявки на відпочинок у ньому ще чомусь не надійшло.

Гарна новина

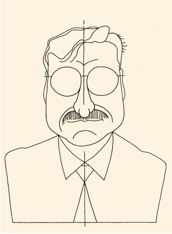
Досягнення у гуманітарній сфері є загальновизнаними. Населення вже майже повністю неписьменне, отож мало хто зможе прочитати, наскільки бузувірські програми приймає місцеве керівництво.

Свобода слова

На національному радіо та телебаченні Берега Рябкової Кістки кожний репортер, оператор знають, що знімати чи казати, щоб їхні трупи не було знайдено вранці без ознак насильницької смерті.

Олександр ПЕРЛЮК.

Чергував по «Куреню» Віталій СУДДЯ.



НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

Ще рано лютому до березня у свати ходити

8 лютого — Напівхлібниці. З нею пов'язували перелом зими: який день — така й зима.

10 лютого — Юхима. Якщо вітряно, то літо буде мокрим, бо «Юхим приніс вітер на сире літо».

12 лютого — Трьох святих. Цього дня не можна прясти, щоб протягом року не було наривів.

Прикмети лютого

■ Довгі сухі гілочки ялини на хуртовину згинаються, а на погоду — розпрямляються.

■ Сніг йде лапатий — на тривалу негоду й мокречу.

■ Придивіться до візерунків на шибках: якщо їх пагони спрямовані вгору — морози триватимуть, а коли вниз — бути відлизі.

■ Сильний сніг уночі та на світанку при слабкому вітрі віщує сонячну денну погоду.

Голос України

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.

Загальний тираж 159037.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 3011023. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»